Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47 йил чиқиши
№ 103 (13.059).
5 МАЙ 1965 ЙИЛ
ЧОРШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

БУГУН — СОВЕТ МАТБУОТИ КУНИ

КОММУНИЗМ ЖАРЧИСИ

Илҳомбахш баҳор айёмида офтоб нурлари оламга қандай тарамса, большевистик матбуотнинг отаси ленинчи «Правда» бепоён Ватанимиздаги ҳар бир хонадонга ҳар тонг, ҳар саҳар ана шу нурзиёдек кириб боради.

Улуғ доҳиймиз Владимир Ильич Ленин тузган «Правда» чинакам инқилоб жарчиси, халқ бахт-саодати учун курашда шонли партиямизнинг қўлида қудратли, жанговар ғоявий қурол бўлди. Мана эллик уч йилдирки, ҳақиқат кўзгуси «Правда» ўзининг коллектив агитаторлик вз пропагандистлик, айни пайтда ташкилотчилик вазифасини шараф билан ўтаб келаётир.

Ижоднор халқимиз ленинчи «Правда»ни қўлга олиб ўқиркан, ўз жонажон партияси билан гаплашгандек, маслаҳатлашгандек, унинг ғалабага чорловчи садосини эшитгандек, юрагида бор саволларга жавоб топгандек бўлади. Бу — бежиз эмас. Чунки «Правда» миллионларнинг минбари, халқ фикрининг ифодачиси, партиямизнинг омма билан алоқасини кун сайин, соат сайин боғлаб турувчи воситадир.

Биз «Правда» туғилган кунни ҳар йили кўклам фаслида совет матбуотининг катта байрами тарзида нишонлаймиз. Бугун партиямизнинг содиқ солдатлари — газета, телевидение, радио, журнал, нашриёт ходимларининг, барча совет журналистларининг шонли традицион байрами — умумхалқ тантанасидир.

Партиямизнинг қўлида ғоят қудратли, ғоят ўткир қурол бўлган совет матбуоти — жаҳонда энг ростгўй, энг прогрессив, энг адолатли матбуотдир. Унинг халқ манфаатларини кўзлашдан, халқ бахт-саодати учун курашдан бўлак мақсади йўқ. Халқимиз бутун вужуди, борлиғи билан коммунизм муҳташам биносини қуриш, Ленин даҳоси билан нурафшон манзилга тезроқ етиб бориш учун астойдил меҳнат қиляпти, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиряпти. Коммунизм эса тинчлик, мўл-кўлчилик, абадий бахт-саодат, инсон ҳар тарафлама камол топадиган жамиятдир.

Бугунги кунда жаҳонда энг кўп тиражли газета «Правда» Ватанимиздагина эмас, бутун дунёда жуда кўп нусхада тарқалаётган экан, бунинг сабабини ленинчи газета саҳифаларида меҳнат аҳлининг ҳаётий манфаатларига мос келадиган, ҳаммани ҳаяжонлантирадиган масалалар кўтарилаётганидан, халқ унинг ҳар бир сўзини, ҳар бир хабарини муқаддас билиб, унга ишонаётганлигидан излаш керак.

Тенгларнинг тенги, бахтиёрларнинг бахтлиси Совет Ўзбекистонида ҳам Коммунистик партия раҳнамолигида миллий матбуот беқиёс равнақ топмоқда. Шаклан миллий, мазмунан социалистик маданиятимизнинг барқ уриб гуллаётганлигини республикамизда матбуот тарқатишнинг кенг ривожланиб бораётганлигидан ҳам билиш мумкин.

Улуғ Октябрь социалистик революциясига қадар ўзининг чинакам миллий матбуотига эга бўлмаган Ўзбекистонда ҳозир 14 та республика газетаси, 13 та область газетаси, 52 район газетаси чиқиб турибди. Республика газеталарининг бир кунлик тиражи 1 миллион 837 минг нусхадан кўпдир. Совет матбуоти партия XX, XXI, XXII съездларининг, КПСС Марказий Комитети октябрь, ноябрь ва март Пленумларининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун астойдил курашмоқда. Партия Марказий Комитетининг март Пленуми мамлакатимизда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун ҳаётий жиҳатдан зарур бўлган ғоят муҳим тадбирларни амалга ошириш, қишлоқда партиявий-сиёсий ишларни кучайтириш учун курашда матбуотимиз олдида нақадар улуғвор вазифалар турганлигини яна бир марта аниқ кўрсатиб берди.

Коммунистик партия совет матбуоти, совет журналистлари олдига янги-янги вазифалар қўйиш билан бирга газета-журналларни, телевидение, радио эшиттиришларни тобора сермазмун қилиш, полиграфия базасини мустаҳкамлаш, ижодкор журналист кадрларни тарбиялаб, эъзозлаб камол топтириш тўғрисида ҳамиша оталарча ғамхўрлик қилмоқда. Буни республикамиз мисолида ҳам яққол кўриш мумкин.

Ўзбекистонда татар тилида нашр этиладиган «Ленин байроғи» газетаси шу йил 1 майдан катта форматда, илгаригидек ҳафтада икки бор эмас, уч марта чиқа бошлади. 1965 йил 1 июлдан республикамизнинг Наманган, Қўқон шаҳарларида ўзбекча, русча, Марғилонда ўзбекча, Чирчиқ, Оҳангарон, Олмалиқ шаҳарларида рус тилида, Қаршида область газетаси рус тилида чиқа бошлайди. Шунингдек, 1 июлдан яна 13 районда газеталар чиқарила бошланади. 1966 йилнинг 1 январидан тағин 21 та район газетаси чиқарила бошлайди. Шундай қилиб, янги йилдан ҳамма районларнинг ўз газетаси бўлади.

Ҳар бир газетанинг юраги, жони-қони ишчи-деҳқон мухбирлари, кенг жамоатчилик, уларга яқиндан ёрдам бериб, оммага таяниб иш кўрадиган журналистлардир. Журналистлар партиянинг дастёрлари, идеология фронтининг ҳормас-толмас жангчиларидир. Улуғ Ватан уруши даврида ҳам совет журналистлари бир қўлларига қурол, бир қўлларига қалам ушлаб, Ватанимиз озодлиги, халқимизнинг бахт-саодати учун курашдилар. Улардан кўплари, шу жумладан, бир қанча ўзбек совет журналистлари редакцияларга қайтиб келганлари йўқ. Халқимиз Ватан бошига оғир мусибат тушган дамларда қаламини найзага тенглаштира олган, қалам тутган қўлига қурол ушлаган мард ўғлонларини асло унутмайди.

Совет журналисти — коммунизм ишига чексиз садоқати, ростгўйлиги, партиявийлиги, маънавий поклиги, принципиаллиги, турмушимиздаги жамики янгиликни ўз вақтида пайқаб олиши, халқимиз зафарларини тараннум этиш учун илҳомбахш сўз топа олиши, камчиликларга муросасизлиги, жамиятимизнинг ҳар қандай душманларига беомон ўт очиши билан ҳаммадан ажралиб туради. Капитал мамлакатларидаги сотқин журналистлар эса меҳнат аҳлини алдаш, кўпчиликни лақиллатиш учунгина хизмат қиладилар.

Кончи, ишчи, пахтакор, ғаллакор қандай меҳнат қилса, илҳомбахш сўз топиш учун терлаб-пишиб шундай меҳнат қилиш, ҳар бир сўзга қалб қўрини, кўз нурини, юрак ҳарорати ва ҳаяжонини жо этиб, кишиларимизни тобора яхшироқ меҳнат қилишга илҳомлантириш, марксизм-ленинизм ғояларининг жарчиси бўлиш, тинчлик учун астойдил курашаётган халқимизнинг ижодий меҳнатини зўр шавқ-завқ билан тараннум этиш, партиянинг ғоявий фронтдаги жангчиси деган номга муносиб бўлиш ҳар бир совет журналистининг бурчидир.

Коммунистик партия илҳомчи ва раҳнамо бўлган, улуғ Ленин ғояларига содиқ совет матбуоти Ватанимизда, бутун дунёда инсониятнинг баҳорининг тўла тантанаси учун, коммунизм ғалабаси учун бундан кейин ҳам ҳормай-толмай хизмат қилади.

Рассом С. Мальт чизган расм.

• • • •

«ПРАВДА ВОСТОКА» ҚАЧОН ЧИҚА БОШЛАГАН?

Газеталаримизнинг ҳам ёши бор. Ҳар тонг уларнинг ёшига ёш қўшилади. Аммо «Правда Востока» газетаси бугун бирдан етти ярим йилга улғайди. Унга 2.152 рақами қўшилиб, рақами 14.742 га етди. Бу қандай юз берди?

1924 йилнинг ноябрида Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси барпо этилди. 25 ноябрдан бошлаб «Правда Востока» газетаси чиқди. Шу кун газетанинг дунёга келган куни деб ҳисобланди. Аслида «Правда Востока» газетаси 1917 йил 2 апрелда Тошкентда чиқарила бошлаган «Наша газета»нинг давоми эди, холос.

«Наша газета» 1919 йил 12 апрелдан бошлаб, «Известия» ТуркЦИКА, «Ташсовдепа» деб аталган бўлса, 1922 йил 20 июлидан бошлаб «Туркестанская правда» номи билан чиқа бошлаган.

Шундай қилиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва республика Министрлар Советининг органи «Правда Востока» газетаси 1924 йил 25 ноябрда эмас, балки 1917 йил 15 апрелда (янги стил билан) ташкил этилган.

НАВОИЙ ҚОРАКЎЛИ

Навоий чорвадорлари қоракўл тери тайёрлаш юзасидан давлат топшириғини муддатидан илгари бажардилар. Зотли қоракўл қўйларни урчитиш учун энг яхши қўзилар ажратиб берилди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Суоярви — Юшкозеро темир йўли қурилишида ва унинг атрофидаги ўрмон массивларини ўзлаштиришда эришган меҳнат муваффақиятлари учун СССР Олий Совети Президиуми қурилишда энг фаол қатнашган 50 кишини 1965 йил 3 май Фармонига биноан, СССР орден ва медаллари билан мукофотлади.

Ленин ордени билан 2 киши, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан 5 киши, «Ҳурмат белгиси» ордени билан 13 киши, «Шавкатли меҳнат учун» медали билан 14 киши ва «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлик учун» медали билан 16 киши мукофотланди.

Фармон «СССР Олий Совети ахборотлари»да босиб чиқарилади.

Гана Республикаси ҳукумат делегацияси Москвада

Гана Республикаси ҳукумат делегацияси 3 майда Москвага келди. Делегацияга ташқи ишлар министри Кожо Ботсио бошчилик қилмоқда. (ТАСС).

Сўнгги соатда

Андижондаги ишчи-қишлоқ мухбирлари университети ўзининг беш йиллигини нишонламоқда. Газеталарда ва радиода актив ҳамкорлик қилаётган ишчи ва қишлоқ мухбирларидан икки юзга яқин киши ана шу ўқув юртида таълим олди.

Университетнинг тингловчилари Матбуот кунига тайёрланиб, уч юзинчи оммавий рейд ўтказдилар. «Ҳар бир уйда китоб бўлсин» деган темага бағишланган бу рейднинг материаллари «Андижанская правда» газетасида босиб чиқарилди.

●

Тошкентда республика кенгаш-семинари ўтказилди. Нашр этилаётган китоблар сифатини яхшилаш ва китоб савдосини такомиллаштиришга тааллуқли муҳим масалалар шу кенгаш-семинар қатнашчиларининг диққат марказида турди. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Матбуот Давлат комитети ва босмахона ҳамда нашриётлар республика илмий-техника жамияти кенгаш-семинарни уюштирди.

●

Мамлакатга донги кетган Гурлан районидаги «Коммунизм» колхозининг деҳқонлари Хоразмда биринчи бўлиб шоли экишга киришдилар. 1300 гектар суғориладиган ерга 20 майгача шоли экишни тамомлаш мўлжалланди. Бу — шоли экиш учун энг қулай муддатдир.

●

ТУНИС ПОЙТАХТИДА «БАҲОР»НИНГ ГАСТРОЛЛАРИ БОШЛАНДИ. ТОМОШАБИНЛАР СОВЕТ АРТИСТЛАРИНИНГ ҲАММА ЧИҚИШЛАРИНИ ГУЛДУРОС ҚАРСАКЛАР БИЛАН КУТИБ ОЛДИЛАР. ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТЛАР ТАМАРА ЮНУСОВА, РАВШАН ШАРИПОВА, РАЪНО НИЗОМОВА ВА ВАЛЕНТИНА РОМАНОВАЛАР ИЖРО ЭТГАН ЎЗБЕК ХАЛҚ РАҚСЛАРИ ЖУДА КАТТА МУВАФФАҚИЯТ ҚОЗОНДИ. КОНЦЕРТ ТАМОМ БЎЛГАНИДАН КЕЙИН ТОМОШАБИНЛАР АНСАМБЛЬ КОЛЛЕКТИВИГА КАТТА ГУЛДАСТАЛАР ТАҚДИМ ЭТИШДИ.

ТУНИС ПОЙТАХТИДА «БАҲОР» АНСАМБЛИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ 7 МАЙГАЧА ДАВОМ ЭТАДИ.

АҚШ АГРЕССИЯСИ ҚОРАЛАНМОҚДА

ВДР МИЛЛАТ МАЖЛИСИНИНГ МУРОЖААТИГА СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ЖАВОБИ

Вьетнам Демократик Республикасининг Миллат мажлиси жаҳондаги турли мамлакатларнинг парламентларига мурожаат юборган эди. СССР Олий Совети бу мурожаатга жавоб хатида Вьетнам Демократик Республикаси Миллат мажлисининг Вьетнам масаласини тинч ҳал этишга қаратилган таклифларини тамомила маъқуллайди. СССР Олий Совети бутун совет халқи номидан қуйидагиларни айтади: Совет кишилари ўз Ватанининг озодлиги ва мустақиллиги учун ҳаққоний кураш олиб бораётган қаҳрамон Вьетнам халқи билан ҳамиша ва ҳар бир ишда бирга бўладилар.

Жавоб хатида таъкидлаб ўтилганидек, Қўшма Штатлар ўз қўшинларини, ҳарбий хизматчиларини, қурол-яроғларини Жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетиши, Жанубий Вьетнам қўғирчоқ ҳукумати билан ҳарбий иттифоқни бекор қилиши, Жанубий Вьетнамда интервенция ва агрессия сиёсатини тўхтатиши лозим. АҚШ Шимолий Вьетнамга қарши уруш ҳаракатларини ва Вьетнам Демократик Республикасининг территорияси ва суверенитетига ҳар қандай ҳамлани тўхтатиши керак. Вьетнамни тинч йўл билан қайта бирлаштириш ажнабийларнинг аралашувига йўл қўймай, мамлакатнинг ҳар иккала қисмида яшовчи халқ томонидан амалга оширилиши керак.

Бутун совет халқи каби СССР Олий Совети депутатлари ҳам Ҳинди-Хитойдаги воқеаларнинг боришини ташвиш билан кузатиб турибдилар. Барча совет кишилари Америка империализмининг жиноий ҳаракатларини, АҚШ ҳарбийларининг Вьетнамдаги бебошлигини, тинч аҳолини қиришнинг ваҳшиёна методларидан фойдаланаётганлигини қаҳр-ғазаб билан қораламоқдалар. Совет халқи «Вьетнамдан қўлингни торт!» деб қатъий талаб қилмоқда.

СССР Олий Совети Вьетнам халқининг АҚШ империалистик агрессиясига қарши ҳаққоний курашини қўллаб қувватлаш юзасидан Совет ҳукуматининг кўраётган тадбирларини маъқуллайди ва жаҳондаги барча мамлакатларнинг парламентларини Вьетнам Демократик Республикаси Миллат мажлисининг мурожаатини қўллаб-қувватлашга чақиради.

СССР Олий Советининг жавоб хатига ҳар иккала палата — Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг раислари И. В. Спиридонов ва Я. В. Пейве имзо чекдилар. (ТАСС).

ГЕКТАР ТЎЛА БЎЛСИН!

ТЕЛЕФОНДА: КОСОН

Республикамизда ҳаво бирдан исиб кетди. Нам жуда тез йўқолиб, ер қотиб қоляпти. Бу эса экилган чигитнинг бир текис униб чиқишига халақит бермоқда. Бундай майдонларга чигит суви бериш зарур бўлиб қолди. Тадбиркор деҳқонлар об-ҳавонинг ана шу ноқулайликларини мардонавор енгмоқдалар, барча майдонларда чигитни бир текис ундириб олмоқдалар.

Редакция Қашқадарё области Косон район партия комитети билан телефон орқали боғланди. Саволларимизга райкомнинг биринчи секретари ўртоқ Ж. ҲАҚҚУЛОВ жавоб берди:

Редакция: район хўжаликларида чигит қандай униб чиқяпти?

Ж. Ҳаққулов: районимиз Қарши чўлининг сувга танқис зонасида жойлашган. Барча хўжаликлар чигит экишни муваффақиятли тугалладилар. Бироқ, кейинги кунларда ҳавонинг ҳарорати кўтарилиб, ер роса қизиди. Тупроқдаги нам қочди. Шунинг учун ҳам ҳозиргача қарийб 2 минг гектар ердаги чигит униб чиққани йўқ.

Редакция: қолган майдонларда ҳам чигитни тезроқ ундириб олиш учун қандай чоралар кўрилмоқда?

Ж. Ҳаққулов: чигит кўкармаган майдонларни суғоряпмиз. Лекин сув етарли эмас. Пўлати, Бўлмас, Шайхали ариқларидан бор-йўғи 4 кубометр сув оқяпти. Шу сув билан бир суткада 200 гектар ердаги ғўзани суғорса бўлади. Биз сувни тежаб, кўпроқ ерни суғоряпмиз. Эски Ангор каналидан тезроқ сув келса, айни муддао бўлур эди.

Редакция: Ер ости сувларидан қандай фойдаланиляпти?

Ж. Ҳаққулов: Рудасой, Аврон коллекторларига ўнта насос ўрнатган эдик. Ариқлардан кам сув келаётганлигини эътиборга олиб, яна бешта насос ўрнатмоқчимиз. Шунда коллекторлардан олинадиган сув миқдори бир ярим баравар кўпаяди.

Редакция: сув танқислигини енгиш, ғўза тупларини тўла сақлаб қолиш учун яна нималар қилиняпти?

Ж. Ҳаққулов: Ерни юмшатишга катта эътибор беряпмиз. Шундай қилинмаса, ғўза туплари қисилиб, ўсишдан қолиши мумкин. Бунинг олдини олиш учун қатор ораларини жадаллик билан культивация қиляпмиз. Ҳозиргача 4 минг 300 гектар ердаги ғўзани культивациядан чиқардик. Айни вақтда ғўзани озиқлантириб ҳам боряпмиз.

Редакция: ҳозир далаларда нечта культиватор ишлаяпти? Яганалаш қандай боряпти?

Ж. Ҳаққулов: шу кеча-кундузда колхоз ва совхозларнинг далаларида 217 та культиватор бетиним ишлаб турибди. Аммо, бу озлик қилади. Район партия комитети ғўза қатор ораларини культивация қилишни янада тезлаштириш юзасидан бир қатор тадбирлар белгилаб чиқди ва уларни амалга оширишга киришди. Чунончи, культиваторлар сонини 300 тага етказиш мўлжалланди. Яна бир неча кунлардан кейин далаларимизда 300 та культиватор ишлай бошлайди. Яганалашга келганда, бу иш бир оз кечикяпти. Энди 1000 гектар ердаги ғўзани ягана қилдиқ. Бу ишни ҳам агротехника муддатларида ўтказиш учун мавжуд ишчи кучларидан самарали фойдаланиш чораларини кўрдик. Хуллас, район бўйича яганалашни узоғи билан 15 майгача тугаллашни ўз олдимизга асосий мақсад қилиб қўйдик.

Редакция: «Москва» совхози каналлардан анча йироқда жойлашган. Илгари унинг далаларига Қашқадарёнинг оқоваси аранг етиб борарди. Ҳозир шу совхозда аҳвол қандай?

Ж. Ҳаққулов: «Совет Ўзбекистони» газета редакциясининг чўлда янги ташкил этилган «Москва» совхозига эътибор бераётганлиги учун раҳмат. Совхоз коллективи чигит экиш кампаниясини яхши ўтказди. 2 минг 500 гектар майдондагқ чигит қийғос униб чиқди. Яганалаш ва культивация қилиш уюшқоқлик билан бошлаб юборилди. Лекин ҳали ҳам 750 гектар майдонда чигит униб чиққани йўқ. Шунга кўра, совхозга Косон каналидан сув беряпмиз. Чўлқуварларнинг бутун диққат-эътибори қолган майдонларда ҳам чигитни тезроқ ундириб олишга қаратилган.

Редакция: чигит ола кўкарган майдонлар кўпми?

Ж. Ҳаққулов: ҳар бир колхоз ва совхозда экин майдонлари синчиклаб кўздан кечирилмоқда. Ола кўкарган майдонларга чигит экиляпти. Ҳозиргача 948 гектар ерда чигитнинг ола кўкарганлиги аниқланди ва шу майдонларга чигит қайта экилди. Уни чигит суви бериб ундириб оламиз.

Редакция: районда сувчилар кўпми?

Ж. Ҳаққулов: ариқлардан оқаётган сувга қараб, ҳозирча 200 сувчи ажратганмиз. Эски Ангор каналидан сув берилгач, мироблар сонини уч баравар кўпайтирамиз. Барча майдонлардаги чигитни текис ундириб олиш учун қаттиқ кураш олиб боряпмиз. Деҳқонларимизнинг руҳи тетик. Улар сув танқислигини енгиш ва ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам мўл ҳосил етиштиришга қатъий бел боғлаганлар.

Бунинг учун меҳнаткашлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни жонлантириб юбордик, дала шийпонлари кўнгилли дам олиш жойларига айлантирилмоқда, болалар боғча ва яслилари ишига эътибор кучайтирилди. Далада иссиқ овқат, чой ташкил этиляпти. Механизаторларимиз учун барча шароитлар яратиб берилмоқда. Бу ишларнинг ҳаммасига коммунистлар, активлар бошчилик қилишяпти.

• • •

Суҳбатдан маълум бўлиб турибдики, республикамиздаги бир қатор районлар каби, Косонда ҳам чигитни ундириб олишда анча қийинчиликларга дуч келинмоқда. Шунга қарамасдан, косонликлар чигитни тўла ундириб олишни таъминламоқ учун озми-кўпми ҳаракат қилишяпти. Бироқ, сув масаласи қийинроқ. Суғориш системалари Қашқадарё область бошқармаси Чимқўрғон сув омбори ва Эски Ангор канали сувидан экинларни суғориш тадбирларини кўриши зарур. Ҳамма майдонларда гектарларнинг тўла, кўчатларнинг бут бўлиши учун курашиш лозим.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ўзбекистон ССР Госплани раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ В. Н. Куликовни Ўзбекистон ССР министри қилиб тайинлаш тўғрисида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Госплани раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ Владимир Николаевич Куликов Ўзбекистон ССР Министри қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Е. НАСРИДДИНОВА.**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари **Р. САХИБОЕВ.**

Тошкент шаҳри, 1965 йил 4 май.

ЭЛЕКТРОН ҲИСОБЛАШ МАШИНАЛАРИ

Халқ хўжалигида фойдаланиш учун бешта янги электрон ҳисоблаш машинаси яратилди. Булар — «Наири», «Раздан-3», «М-220», «Урал-11» ва «Урал-14»дир. Радио саноати министрлигида ТАСС мухбирига хабар беришларича, ана шу электрон ҳисоблаш машиналаридан тўрттаси ҳозирдаёқ кўплаб ишлаб чиқарила бошланди. Йил охирига бориб сўнгги — «Урал-14» машинаси ҳам тайёрлана бошланади.

Бу машиналарнинг ҳаммаси чала ўтказгичларга монтаж қилинган. Машиналар ёрдамида алфавит — рақам ахборотини ишлаб бериш мумкин. Бу нарса ҳисоблаш натижаларини белгилар тарзида эмас, балки тўғридан-тўғри фойдаланиш мумкин бўлган шаклда қабул қилиш имконини беради. Масалан, иш ҳақи ҳисобланадиган бўлса, ведомостда пулнинг миқдоридан ташқари фамилиялар ҳам кўрсатилади.

ҚАҲРАМОНЛАР ХОТИРАСИ

Лейтенант З. Ф. Прохоров, гвардия сержанти К. П. Кутрухин, оддий солдат В. И. Соловьевларнинг учаласи Мари АССРдан бўлиб, учаласи ҳам Совет Иттифоқи Қаҳрамонларидир. Улар Улуғ Ватан урушининг турли фронтларида, турли пайтларда Матросовнинг ўлмас жасоратини такрорладилар.

Гитлерчилар Германияси устидан қозонилган ғалабанинг 20 йиллигини нишонлаш юзасидан меҳнаткашлар депутатлари Йошкар-ола шаҳар Совети ижроия комитети республика пойтахтидаги учта кўчага қаҳрамонлар номини беришга қарор қилди.

Советлар мамлакатида

ГЕОЛОГЛАР ЙЎЛГА ЧИҚИШДИ

Жўғжур тизмаси тармоқларига ва Хабаровск ўлкасининг шимолига дастлабки бир группа геологлар самолётда жўнаб кетишди. Улар жуда катта темир рудаси конини разведка қилишлари керак. Ана шу темир рудаси конида бир неча миллиард тонна маъдан бор, деб ҳисобланмоқда.

Бу йил Узоқ Шарқ геология бошқармасидан 100 дан ортиқ группа фойдали қазилмалар қидириб топиш билан шуғулланади.

СИБИРЬ БАЛИҒИ

ҒАРБИЙ СИБИРЬ ДАРЕЛАРИДА БАҲОРГИ БАЛИҚ ОВЛАШ БОШЛАНДИ. ТОБОЛЬСК БАЛИҚЧИЛАРИ ДАСТЛАБКИ ЦЕНТНЕР НЕЛЬМА БАЛИҚЛАРИНИ ОВЛАДИЛАР.

ОЛТОЙДА ДОН ЭКИШ БОШЛАНДИ

Олтойнинг даштдаги кўпгина хўжаликлари дон, дуккакли дон ва мойли экинлар экишни оммавий суратда бошлаб юборди. Углово ва Благовещенск районлари далаларига бир неча юз экиш агрегатлари чиқарилди. Механизаторлар Қулунда даштида биринчи бўлиб асосий дон экини бўлган баҳори буғдой экишни бошлаб юбордилар.

КЕЧА-КУНДУЗ СУҒОРМОҚДАЛАР

Тожикистонда жазирама иссиқ одатдагидан анча эрта бошланди. Ердаги нам тез қочиб, тупроқ қуриб қолмоқда. Республика жанубидаги хўжаликларда ғўзани вегетация даврида кеча-кундуз суғоришга киришилди. Бу ерларда ғўзага биринчи комплекс ишлов бериш ва озиқлантириш тугалланди.

УЛУҒ ТАЪЛИМОТ

КАРЛ МАРКС ТУҒИЛГАНИГА 147 ЙИЛ ТЎЛГАНЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

«Маркс таълимоти тўғри бўлганлиги учун ғоят кучли таълимотдир». В. И. Ленин.

Ҳозирги авлод шоҳид бўлган кейинги ўн йиллар мобайнида инсоният турмушининг жамики соҳаларини ўз ичига олган жуда катта, жаҳоншумул-тарихий ўзгаришлар юз берди. Улкан жаҳон социализм системаси ташкил топиб, социализм ва коммунизм йўлидан бораётган одамлар бир миллиарддан ошиб кетди. Яқиндагина жаҳон империализм системасининг таркибий қисмини ташкил этган собиқ мустамлакалар ва ярим мустамлакалардаги халқларнинг ғоят кўпчилиги мустамлака қуллик кишанларини улоқтириб ташлади ва янги ҳаёт қуриш йўлидан бормоқда. Эндиликда империализм ўзининг ҳукмронлик мавқеини абадий йўқотди.

Воқеалар жараёни капитализмнинг ҳалок бўлиши ҳамда социализм ва коммунизмнинг жаҳон миқёсида ғалаба қозониши муқаррар эканлигини кўрсатмоқда.

Ижтимоий ҳаётнинг ривожланиш қонуниятларини очиб берган революцион марксизм-ленинизм таълимоти аввало энг улуғ сиймо — илмий коммунизм асосчиси, революцион фикр ва революцион ҳаракатнинг ғоят буюк вакили Карл Маркс номи билан чамбарчас боғлиқдир.

Тарихда ўтган барча буюк зотларнинг энг улуғи, буюк революцион мутафаккир Карл Маркс дунёга келиб, ўз сафдоши Фридрих Энгельс билан бирликда, инсоният тарихида биринчи марта ўлароқ, капитализмнинг ҳалок бўлиши ҳамда социализм ва коммунизмнинг ғалаба қозониши муқаррар эканлигини илмий жиҳатдан асослаб берди. У пролетариат тарихнинг бош революцион кучи эканлигини исбот қилиб, социал ва миллий зулмга қарши кураш йўлларини ва воситаларини меҳнаткашларга кўрсатиб берди.

Бу давр, яъни XIX асрнинг ўрталарига келиб, капитализм бир қанча мамлакатларда ғалаба қилиб, ҳар қандай зулм ва эксплуатациянинг энг мудҳиш ва разил формаси бўлган капиталистик эксплуатация формаси қарор топди, шу билан бир вақтда мустамлакачилик қуллик системаси ҳам ташкил топиб, жаҳон капиталистик системасининг тикланишида ўз вазифасини бажараётган эди.

Ана шундай тарихий шароитда вужудга келган Маркс таълимоти унгача бўлган философия, сиёсий иқтисод ва социализмни ривожлантиришни давом эттирувчи фан сифатида такомиллашди. Шунинг учун ҳам Маркс таълимотининг вужудга келиши философия, сиёсий иқтисод қонуни ва социализм назариясидаги энг буюк революция сифатида майдонга чиқди. Маркс дунёқарашининг негизида диалектик материализм ётади ва у жамият ва инсоният тафаккури, табиёт ривожининг умумий қонунларини акс эттиради. Шу асосда ривожланган Маркс таълимоти дунёни билиш ва уни революцион тарзда ўзгартиришнинг буюк қуролига айланди.

Маркс яратган тарихий материализм ижтимоий ҳодисаларни ўрганиш ва тушунишнинг илмий асосидир. Маркс тарихий материализм асосида иқтисодий назарияни ҳам яратди. Бу иқтисодий назариянинг асосини қўшимча қиймат тўғрисидаги таълимот ташкил этади. Икки буюк революцион кашфиёт — тарихни материалистик асосда тушуниш ва қўшимча қиймат тўғрисидаги таълимот билан Маркс социализмни утопиядан фанга айлантирди. Аммо, В. И. Ленин айтганидек «Маркс таълимотида энг асосий масала — социалистик жамиятни яратувчи пролетариатнинг бутун дунёда тарихий аҳамиятга эга бўлган ролини аниқлашдан иборатдир».

Маркс жамиятни қайта қуришнинг ғоят буюк революцион таълимотини яратар экан, капитализмнинг асосий қарама-қаршилиги — ишлаб чиқаришнинг ижтимоий характери билан ўзлаштиришнинг хусусий капиталистик формаси ўртасидаги қарама-қаршилик буржуазия жамияти ривожлана борган сари, тобора кўпроқ кескинлашади, бунинг натижасида капитализм муқаррар ҳалокатга учрайди ва коммунизм тантана қилади, деб башорат қилди. Бу жиҳатдан қараганда Маркснинг энг гениал асари «Капитал», Энгельс сўзи билан айтганда, унинг «асосий асари бўлиб, бу асарда унинг иқтисодий ва социалистик қарашларининг асослари ҳамда мавжуд жамиятни, капиталистик ишлаб чиқариш усулини ва унинг оқибатларини танқид қилиш асослари баён қилинган». Маркс пролетариат социализмга ўтиш учун социалистик революция қилмоғи, ўз диктатурасини ўрнатмоғи ва ишлаб чиқариш воситаларини ижтимоий мулкка айлантирмоғи керак, деб уқтирди.

Бутун дунё меҳнаткашларининг буюк доҳийлари Маркс ва Энгельс тарихда биринчи бўлиб миллий масала юзасидан илмий назарияни олға сурдилар. Улар озодлик учун курашаётган мустамлака халқларни Европа революциясининг иттифоқчиси деб ҳисобладилар.

Марксизмнинг тарихий тақдири улуғ Ленин номи билан ва у асос солган Коммунистик партия ҳамда Совет давлатининг тарихи билан чамбарчас боғлиқдир. В. И. Ленин марксизмни шундай бир янги тарихий даврда — империализм ва пролетар революциялари даврида ривожлантирди. Ана шундай шароитда марксизм ҳар томонлама ривожланди ҳамда В. И. Лениннинг асарлари ва ишларида янги доҳиёна қоида ва хулосалар билан бойиди, у капитализмнинг ҳалок бўлиши ҳамда жаҳон миқёсида социализм ва коммунизмнинг ғалаба қозониши ҳақидаги мукаммал марксизм-ленинизм таълимотига айланди. Бу ерда айниқса, В. И. Ленин капитализмнинг энг юқори босқичи — империализм шароитида бир ёки бир неча мамлакатда социализм ғалаба қилиши мумкинлиги ҳақида ғоят муҳим назарияни ишлаб чиқиб, марксизмни ривожлантирганлиги ва бойитганлигини кўрсатиб ўтиш керак.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси ҳамда Совет давлатининг ташкил топиши жамиятни революцион асосда қайта қуриш таълимоти бўлган марксизм-ленинизмнинг жаҳон капитализм системаси устидан қўлга киритган биринчи ва энг буюк жаҳоншумул-тарихий ғалабаси эди.

Марксизм-ленинизм байроғини баланд кўтарган Коммунистик партиямиз раҳбарлигида улуғ совет халқи тарихан қисқа давр ичида жаҳоншумул-тарихий аҳамиятга эга бўлган вазифани бажарди — Ер куррасининг олтидан бир қисмида социализм ғалабасини таъминлади.

Ғолиб социализм Ватани — Совет давлати Коммунистик партия раҳбарлигида совет халқини Улуғ Ватан уруши йилларида жаҳон империализмининг зарбдор кучларига — фашистлар Германияси ва милитаристик Японияга қарши олиб борилган ҳал қилувчи жангларда ғалабага олиб келди ва марксизм-ленинизм революцион ғоялари тантанасининг биринчи ва энг улкан натижаси бўлган Октябрь революцияси ғалабаларини сақлаб қолди, уни мустаҳкамлади. Бу эса жаҳон миқёсида марксизм-ленинизм революцион таълимоти асосида дунёни қайта қуриш процесссининг янгидан-янги ғалабалари учун шароит яратиб берди.

Европа ва Осиёдаги кўпгина мамлакатларнинг халқлари буюк мутафаккир Карл Маркс ишининг давомчиси Лениннинг улуғ идеяларидан руҳланиб, марксизм-ленинизм байроғи остида социалистик революция қилдилар ва шу тариқа Ер юзида социалистик давлатларнинг қудратли ҳамдўстлиги — жаҳон социализм системаси ташкил топди ва мустаҳкамланди.

Азамат Африкада мустамлакачиликни улоқтириб ташлаган ва ўзларининг янги турмушлари учун йўл танлаётган кўпгина мамлакатларнинг халқлари ҳуррият ва озодлик йўлида ўз курашлари билан жаҳон капитализм системаси кризисининг янада чуқурлашуви ҳамда социализм ва коммунизм ғалабасини жаҳон миқёсида таъминлашда муҳим фактор бўлиб хизмат этмоқда.

* * *

Революцион марксизм-ленинизмнинг маъноси илмий коммунизм назариясининг, пролетар революцияларининг йўллари ва воситалари ҳақидаги асосий принципларни янада ривожлантириш, бу принципларни у ёки бу мамлакатдаги конкрет тарихий шароитларга моҳирлик билан тўғри татбиқ этиш демакдир. Бироқ, жаҳон коммунистик ҳаракатининг айрим миллий отрядлари ҳаракат қилишга тўғри келадиган вазият ҳар қанча ўзига хос бўлса ҳам, уларнинг кураши марксча-ленинча партияларнинг пролетар интернационализми байроғи остидаги бирлиги асосида бўлиши керак. Жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг барча жанговар отрядлари илмий коммунизм асосчиси, бутун дунё меҳнаткашларининг доҳийси Карл Маркснинг: «Ўтмиш тажриба шуни кўрсатадики, турли элларнинг ишчилари ўртасида тузилиши лозим бўлган ва уларни ўзларининг озодликлари учун курашларида бир-бирларини қаттиқ қўллашга ундайдиган биродарлик иттифоқига менсимай қаралганда, уларнинг тарқоқ ҳолда зўр беришлари, умуман, мағлубият билан жазоланади», деган ғоят муҳим кўрсатмасига амал қиладилар. Халқаро коммунистик ҳаракатнинг тарихий ҳужжатлари — 1957 йилги Декларация, 1960 йилги Баёнот, партиямизнинг XX—XXI—XXII съездларида ишлаб чиқилган ҳамда КПСС Программасида ифодалаб берилган бош йўл, қардош партиялар съездларининг қарорлари ва материаллари жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг принципиал асосда бирлигини таъминлаш негизини ташкил этади.

Коммунистик ва ишчи партиялари вакилларининг шу йил март ойида Москвада бўлиб ўтган маслаҳат учрашуви жаҳон коммунистик ҳаракатини жипслаштириш йўлида муҳим қадам бўлди.

Марксизм-ленинизм таълимотига содиқлик шундай бақувват негиздирки, бу негиз бутун дунёдаги коммунистларнинг улуғ армиясини планетамизда социализм ва коммунизм ишининг тўла ғалабаси учун олиб бораётган мардонавор курашида уларни бирлаштириб, жипслаштириб, янгидан-янги ғалабалар сари олиб бормоқда.

Шунинг учун ҳам совет халқи, жаҳон социализм системасига кирувчи барча халқлар, капиталистик зулмдан, эксплуатациядан, мустамлакачиларнинг йиртқичликларидан ва империалистик агрессорларнинг жиноятларидан нафратланаётган кишиларнинг ҳаммаси, озодлик, тинчлик ва халқлар бахт-саодати иши учун курашаётган кишиларнинг ҳаммаси ва бутун тараққийпарвар инсоният жамиятни революцион йўл билан қайта қуриш таълимотига асос солган, илмий коммунизм таълимотини яратган энг улуғ инсон, буюк мутафаккир ва меҳнаткашлар доҳийси Карл Маркс номини унинг туғилганига 147 йил тўлган кунда зўр ҳурмат билан эсга оладилар.

Ғ. АҲМАДЖОНОВ,
тарих фанлари кандидати.

ОММАВИЙ ҚАҲРАМОНЛИК

Буюк Ғалабанинг 20 йиллигига

СССР мудофаа министрининг ўринбосари, Совет Иттифоқи Маршали И. Х. БАГРАМЯН

<> <>

9 май — Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган ғалаба байрами. Иккинчи жаҳон урушини бошлаган гитлерчилар Германияси йигирма йил муқаддам тўла-тўкис ва сўзсиз таслим бўлди. Замбараклар овози тинди, бомба ва снарядларнинг портлаши эшитилмайдиган бўлиб қолди. Тинчлик бошланди.

Улуғ Ватан уруши курашнинг кўлами ва шиддати жиҳатидан мисли кўрилмаган уруш бўлди. Бу урушда совет халқи жаҳон реакциясининг мудҳиш ва манфур кучлари билан жон олиб, жон бериб беллашди.

Ғарбий Германия тарихчилари, қолаверса бошқа баъзи мамлакатларнинг тарихчилари ҳам гитлерчиларнинг ҳарбий машинаси нима учун тор-мор келтирилганлигини эндиликда ҳар хил тасодифий факторлар билан, асосан об-ҳаво шароити ноқулай бўлганлиги, Совет Иттифоқи территориясининг ғоят кенглиги ва унда йўлларнинг йўқлиги, Гитлернинг хатолари, шунингдек Совет Армиясининг куч жиҳатидан гўё «ўн ҳисса ва, ҳатто йигирма ҳисса» устун турганлиги билан изоҳлашга уринмоқдалар.

Аммо, бу важларни сал бўлса-да, тутуруқли деб бўлмайди, албатта. Табиий шароитлар агрессор учун ҳам, шунингдек Совет Армияси учун ҳам бир хил бўлганлиги ҳар бир кишига равшан-ку, ахир. Бунинг устига урушнинг бошларида бизнинг томонимиздан ҳам оператив ва стратегик нуқсонларга йўл қўйилган эди. Бизнинг куч жиҳатидан ўн ёки йигирма ҳисса устун бўлганлигимизга келганда, шуни айтиш керакки, бу гапнинг муболаға эканлиги очиқ-ойдин кўриниб турибди. Шу муносабат билан эслатиб ўтайки, Улуғ Ватан урушининг Сталинград ёнида 350 минг кишидан иборат немис-фашистлар группировкасини қуршаб олиш ва асирга тушириш билан тугалланган энг йирик операцияси бизнинг кучларимиз умуман жуда арзимаган даражада устун бўлган бир вазиятда ғоят муваффақиятли ўтказилган эди. Совет Армияси урушнинг якунловчи босқичида Шарқий Пруссияда ўтказган яна бир ажойиб операцияни кўрсатиб ўтмоқчиман. Ўшанда ғоят мустаҳкамлаб қўйилган Кенисберг қалъаси бошлаб штурм қилинган эди. Бу қалъани 130 мингдан ортиқ энг сараланган фашист аскарларидан иборат гарнизон мудофаа қилди, қалъани штурм қилган совет қўшинлари эса сон жиҳатидан анча кам эди. Ҳужумкорлар фақат артиллерия жиҳатидан сал-пал устунликка эга эдилар.

Фашистлар Германиясига қарши урушда совет халқи қозонган буюк ғалабани, аввало социалистик тузумнинг капиталистик тузум устидан қозонган ғалабаси, деб билмоқ керак. Фашистлар томонидан бизга қарши бошлаб юборилган уруш дастлабки кунларданоқ совет кишилари учун Ватан уруши, муқаддас уруш бўлиб қолди. Ватанни ҳимоя қилишга бутун халқ отланди. Ана шунда ишчилар билан деҳқонларнинг қардошлик иттифоқи, Советлар мамлакати халқларининг бузилмас дўстлиги, бутун совет жамиятининг тош метиндек бирлиги негизини ташкил этган Ватанимизнинг нақадар қудратли эканини жаҳон ўз кўзи билан кўрди.

Улуғ Ленин капитал асоратини ағдариб ташлаган, деҳқонларга ер берган, банк ва фабрикаларни ишчилар контроли остига солиб қўйган мамлакатнинг мудофаа қобилияти капиталистик мамлакатнинг мудофаа қобилиятидан бир неча баравар устун бўлади, деган эди. Улуғ Лениннинг мана шу сўзлари тўғрилиги ўша оғир синов йилларида тасдиқланди.

Социалистик экономика нақадар битмас-туганмас потенциал имкониятларга эга эканлигини уруш кўрсатди. Армиямиз кучли, маккор душманни енгиш учун зарур бўлган ҳамма нарсаларни олиб турди.

Уруш бошланган вақтларни эсланг. СССРга ҳужум қилиш арафасида фашистлар Германияси йилига қарийб 32 миллион тонна пўлат ишлаб чиқарган ва 400 миллион тоннадан кўпроқ кўмир чиқарган бўлса, Совет Иттифоқи 18 миллион тоннадан сал кўпроқ пўлат ва қарийб 166 миллион тонна кўмир олар эди. Оккупация қилинган Европанинг ҳамма ресурсларини назарда тутсак, фашистлар Германияси йилига 43 миллион тоннадан кўпроқ пўлатга эга бўлган эди. Бунинг устига 1941 йил охирига келиб, биз территориямизнинг бир қисмини ташлаб чиқишга мажбур бўлдик, урушдан олдин ана шу жойларда пўлатнинг 58 проценти, чўяннинг 68 проценти эритилаётган ва кўмирнинг 63 проценти чиқарилаётган эди. Бинобарин, иқтисодий ресурслардаги нисбат фашистлар Германияси фойдасига тағин ҳам кўпроқ ўзгариб кетди.

Лекин шунга қарамай, Советлар мамлакати 1943 йил бошларидаёқ қурол-яроғлар ва жанговар техниканинг асосий турлари билан таъминланишда ўз армиясининг сифат ва сон жиҳатидан устун бўлишини таъминлай билди. Катта-катта қувватлар ва ресурсларга эга бўлган фашистлар Германиясининг саноати юксалиш даврида йилига ўрта ҳисобда кўпи билан 26 минг самолёт ва 19 минг танк берган бўлса, бизнинг заводларимиз уруш вақтида Совет Армиясига ҳар йили ўрта ҳисобда қарийб 40 минг самолёт ва 30 мингга етказиб танк ва ўзиюрар тўплар бериб турди. Бу, «Ҳамма нарса фронт учун, ҳамма нарса ғалаба учун!» деган хитобни ўзларига жанговар шиор қилиб олган фронт орқасидаги меҳнаткашларнинг буюк шижоаткорлиги эмасми!

Лекин Ватан ўз жангчиларини фақат самолётлар, танклар, ҳар хил қурол-яроғлар ва ўқ-дорилар билан таъминлашдан ташқари, уларга маънавий жиҳатдан жуда катта мадад ҳам бериб турди. Оташин мактублар, меҳнаткашларнинг фронтга юборган делегациялари, меҳр билан йиғилган посилкалар, жангчиларнинг оилаларига кун сайин қилинган ғамхўрлик — ана шуларнинг ҳаммаси биз, фронтчиларни, бениҳоя руҳлантириб турди. Қўшинлар айниқса оғир аҳволга тушиб қолган кезларда эса фронт орқасидаги меҳнаткашларнинг ўзлари қўлларига қурол олиб, ёрдамга келишди. 1941 йилнинг машаққатли ойларида қўшинларимизга ёрдам берган халқ мудофаачиларининг шижоаткорликларини биз ҳеч қачон унутмаймиз. Халқ мудофаачиларининг баъзи қўшилмаларидан кейинчалик шавкатли гвардиячи дивизиялар ташкил топди. Бинобарин, Улуғ Ватан урушида фашист агрессорларнинг тор-мор келтирилганлиги — фақат шавкатли армиямизнинг ғалабаси бўлиб қолмай, айни маҳалда бутун совет халқининг ғалабасидир.

Халқнинг барча моддий ва маънавий кучларини душманни тор-мор келтириш учун сафарбар этишда Коммунистик партиянинг раҳбарлик роли жуда катта аҳамиятга эга бўлди. Фронтнинг ва фронт орқасининг барча ҳал қилувчи соҳаларида, вақтинча оккупация қилинган территорияда коммунистлар олдинги сафда бўлиб, кишиларимизни манфур душманга қарши курашга руҳлантириб ва уюштириб турдилар. Уруш йиллари мобайнида 5 миллион киши партияга кирди. Барча партия аъзоларининг камида 60 проценти гитлерчи босқинчиларга қарши бевосита қуролли кураш олиб борилаётган фронтларда бўлди. Уларнинг қандай жанг қилишганини таърифлаш учун барча Совет Иттифоқи Қаҳрамонларининг 65 проценти коммунистлар бўлганини айтиш кифоя. 3 миллион коммунист ғалаба йўлида ўз жонини қурбон қилди.

Ўтган уруш ҳақида гапирар эканмиз, Совет Армияси жанг қилиш маҳорати жиҳатидан ёвдан устун турганлигини айтмаслик мумкин эмас. Сталинград ёнидаги, Курск дугасидаги жанглар, бошқа энг йирик жангу жадаллар совет ҳарбий мактабининг устунлигини кўрсатди, армиямизнинг шахсий состави енгиш илмини комил ишонч билан эгаллаб олганлигидан далолат берди.

Маълумки, рус жангчиси ҳамма вақт ботир бўлган. Лекин Улуғ Ватан уруши йилларида солдатлар, сержантлар, офицерлар тарихда мисли кўрилмаган даражада оммавий қаҳрамонлик кўрсатдилар. Ватан урушининг адолатли ва олижаноб мақсадлари жангчиларимизда жасорат кўрсатиш иштиёқини уйғотди. Шуни айтиш кифояки, ўзининг ёниб турган самолётини душманнинг бензин цистерналари колоннасига олиб бориб урган Николай Гастеллонинг шижоатини уруш йиллари мобайнида яна 74 учувчи такрорлади; 200 дан кўпроқ қаҳрамон жангчи Александр Матросовдан ўрнак олиб, душман дотининг амбразурасини ўз танаси билан бекитди. Политрук Клочков ва бошқа қаҳрамон панфиловчиларнинг, Брест қалъаси ҳимоячиларининг, солдат Юрий Смирнов билан генерал Дмитрий Карбишевнинг, довюрак ватанпарвар қизлардан Зоя Космодемьянская билан Лиза Чайкиналарнинг номларини унутиб бўладими, ахир? Халқимиз ана шу оташин ватанпарварлар ва довюрак жангчиларнинг порлоқ хотирасини ҳамма вақт дилида сақлайди.

Ўтган урушда кўрсатган мардлиги ва қаҳрамонлиги учун 7 миллиондан кўпроқ жангчи орден ва медаллар билан мукофотланди, 11 минг 418 киши Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган унвонни олишга сазовор бўлди. Қаҳрамонлар орасида СССРда яшаётган юз миллатнинг фарзандлари бор.

Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган ғалаба жаҳоншумул-тарихий аҳамиятга эга. Лекин гитлерчи фашизм билан уруш йилларида мамлакатимиз берган оғир қурбонларни биз ҳеч қачон унутмаслигимиз керак. Ҳозир ҳаётга эндигина қадам қўйиб келаётган ва Совет Армиясининг жанговар традицияларини муқаддас сақлаши, социалистик Ватаннинг куч-қудрати ва шон-шуҳратини оширишни лозим бўлиб турган ёшлар ҳам буни билиб қўйишлари зарур.

Коммунизм қураётган Совет давлати урушдан кейинги ўтган ҳамма йиллар мобайнида тинчлик учун жонбозлик билан курашиб келмоқда. Лекин империалистик давлатлар қуролланиш пойгасини тўхтатиш тўғрисида, аста-секин ва тўла қуролсизланиш ҳақида битим тузишга йўл қўймасликка ҳаракат қилмоқдалар. Сўнгги вақтларда Америка Қўшма Штатларининг агрессив доиралари Шарқий-Жанубий Осиёда иғвогарлик ҳаракатларини тобора кўпроқ кучайтирмоқдалар. Вьетнамнинг ватанпарвар кучларига қарши ядро қуролини ишлатиш керак, деган гаплар АҚШда ҳозирдаёқ баралла эшитилмоқда.

Ана шу телбалик билан айтилаётган гаплар агрессорнинг заифлигини очиқ-ойдин эътироф этишдир. Ҳақиқат шундаки, ўз озодлиги ва мустақиллиги учун курашаётган халқни енгиб бўлмайди. АҚШ империалистлари Жанубий Вьетнамдаги мард халқнинг қаршилигини енгишга ўзларининг ожизликларини, кучлари етмаётганлигини тушуниб, қаҳр-ғазабга келмоқдалар. Вьетнам Демократик Республикасига қарши қилинаётган ошкора агрессия, уруш оловини унинг территориясига кўчиришга уриниш — очиқдан-очиқ умидсизлик нишонаси бўлиб, Жанубий Вьетнам халқига қарши курашни давом эттириш ҳеч қандай натижа бермаслигини тан олиш демакдир.

АҚШнинг Вьетнам Демократик Республикасидаги агрессияси муваффақиятсизликка учрайди, бунга сира шак-шубҳа йўқ. Тинчликсевар халқларнинг ва, биринчи галда, социалистик мамлакатлардаги халқларнинг Вьетнам ватанпарварларини якдиллик билан қўллаб-қувватлаётганликлари бунинг гаровидир. Улар ўз дўстларини кулфатда қолдирмайдилар.

Герман фашизми устидан қозонилган буюк ғалаба кунидан бери йигирма йил ўтди. Мамлакатимиз уруш жароҳатларини тузатиб, яна собит қадамлар билан олға босиб кетди, унинг экономикаси тағин ҳам қудратли бўлиб қолди. Тинч, яратувчилик меҳнати шаҳар ва қишлоқлар қиёфасини ўзгартирмоқда, одамларга янада қувончли ва бахтиёр турмуш яратиб бермоқда.

Совет халқининг қудратли армияси унинг тинч ҳаётини зийраклик билан мустаҳкам қўриқлаб турибди. Биринчи даражали қурол-яроғлар билан таъминланган, фан ва техниканинг сўнгги ютуқлари негизида тузилган Совет Армияси шундай қудратли кучки, агар ҳар қандай душман социалистик давлатимизга ҳамла қилишга журъат этса, бу душманни янчиб ташлайди.

(ТАСС).

ЖАНГЧИ, БОҒБОН

...1943 йилнинг сентябрь ойи. Қўшинларимиз Ленинград яқинидаги Козловка қишлоғи учун шиддатли жанг олиб борарди. Қишлоқда жойлашиб олган немислар қўшинларимизга ҳужум устига ҳужум қила бошлади. Лейтенант Холмат Ражабов командирлик қилган рота қарши ҳужумга ўтиш тўғрисида буйруқ олди.

Ражабов ротаси Козловка қишлоғига яқинлашиб борди. Немислар ҳам бир нечта танк ёрдамида ҳужумга ўтди. Қонли жанг бошланиб кетди. Рота катта талафот кўрса-да, ҳамон олға интилиб, бутун бир полкка йўл очиб берди. Қишлоқ ишғол қилинди.

Фашистлар қишлоқдан нарида мудофаа маррасини эгаллаб, Козловкага яна ҳужум қилишга тайёрланарди. Ана улар жуда яқин келиб қолди. Шунда Ражабов жангчиларига ҳужумга ўтишга буйруқ берди. Ҳадемай орқа томондан бизнинг танклар кўринди. Жанг қизиб кетди. Немислар анча нарига улоқтириб ташланди.

Ўша куни лейтенант Ражабов ротасидан қолган 7 киши ҳужумни давом эттираётган қисмларимиз кетидан бораётган эди. Кутилмаганда немисларнинг қирувчи самолёти пайдо бўлиб, гвардиячиларни кўриб қолди. Немис учувчиси жангчиларни қувлай бошлади.

Лейтенант Ражабов ўз жангчиларини бекинишга даъват этди. Улар ўрмон тарафга чопаётганларида немис самолёти икки терак бўйи пастлаб келди-да, пулемётдан галма-гал ўқ уза бошлади. Ражабов ётиб олди. Самолётда ўрнатилган пулемётдан жаладек ёғилаётган ўқлар унинг ён-веридан визиллаб ўтарди. Холмат Ражабов ҳар замонда тепада доира ясаб учаётган самолётга қараб қўярди.

Нима бўлди-ю, немис самолёти изига бурилиб кетди. Ражабов шерикларини чақирди. Тағин 3 кишининг ҳалок бўлганлиги аниқланди. Тўртовлан ўрмон тарафга югуришди. Бояги самолёт буни яна сезиб қолиб, орқасига бурилди-ю, Ражабовлар устидан ўқ ёғдира бошлади. Пулемёт ўқлари тамом бўлди шекилли, немис уст-устига учта бомба ташлади.

Орадан ярим соатча вақт ўтди. Тирик қолган жанговар дўстлари ўз командирлари лейтенант Ражабовни излашарди. Улар командиримиз ҳалок бўлди, деб ўйладилар. Командир тупроқ остида кўмилиб қолибди. Жангчилар Ражабовни дарҳол қутқариб олишди. У ҳолсизланиб, карахт бўлиб ётарди...

Ўшандан буён қарийб 22 йил ўтди. Холмат Ражабов урушдан сўнг Жиззах шаҳрига қайтди. Аввал колхозда, сўнгра давлат муассасаларида ишлади. 1961 йили юрак амри билан Мирзачўлга борди. Янги ташкил этилган «Пахтакор» совхозининг чўлқуварлари унга ишонч билдириб, партия комитети секретарлигига сайлашди. Ҳозир директор ўринбосари.

Холмат ака Ражабов тиниб-тинчимади. Чўлқуварлар билан бир сафда туриб янги ер очди, чигит экди. Ҳозир совхознинг экин майдонлари қарийб 8 минг гектарни ташкил этади.

Собиқ жангчи Холмат ака совхозда ажойиб боғ барпо этганларнинг бири. У республикамизнинг турли шаҳарлари, районларидан ажойиб навли ниҳоллар келтирди. Ток қаламчалари ўтқазди. Ҳозир совхозда қарийб 300 гектарга яқин боғ ва токзорлар яшнаб турибди. Шунинг учун ҳам Холмат ака Ражабовни совхоз ишчилари жангчи, чўлқувар, боғбон дейишади.

Н. ВОҲИДОВ.
Сирдарё областидаги «Пахтакор» совхози.

МАРҒИЛОНЛИК БАҲОДИР

Хўш, бу киши ким? Ватаннинг озодлиги йўлида қандай хизматлари бор унинг?

Обиджон Азизов 1918 йилда Марғилонда аравакаш оиласида туғилди. Ўн беш ёшга тўлганида отасига эргашиб, аравакашлик қила бошлади.

1938 йилнинг кузи. Обиджон ўзининг она-Ватан олдидаги муқаддас бурчини адо этгани армияга отланади. Арманистонда отлиқ аскарлар қисмида хизмат қилади. Орадан бир йил ўтар-ўтмас, сабот-матонатли йигит кичик командирлар курсини битириб, младший сержант унвонини олишга муяссар бўлади.

Бу орада Обиджоннинг ота-онаси оламдан ўтади. 1941 йилнинг май ойида Обиджон Марғилонга отпускага келади.

Уруш! Бу машъум шум хабар яшин тезлигида Марғилонга ёйилиши билан Азизов дарҳол ҳарбий комиссариатга боради, сўнгра фронтга жўнатилади.

Москва мудофаасида иштирок этган жангчилар орасида рота командири Обиджон Азизов ҳам бор эди. 48-армия составида жангу жадалларда қатнашган рота солдатлари Брянск фронтида, Курск дугасини ёриб ўтишда, Орёлни гитлерчилардан озод қилишда мардлик, жасорат кўрсатади.

Орёлни ишғол қилиш учун шиддатли жанглар бўлди. Тиш-тирноғигача қуролланган душман шаҳарни ҳимоя қилиш учун ўзининг энг сараланган «СС»чилар деб аталувчи каллакесарларини ташлаган эди. Аммо совет жангчиларининг қаттиқ зарбасига бардош беролмай қурол-аслаҳасини, бир неча минглаб мурдаларини, жанговар техникани жанг майдонида қолдириб қочишга мажбур бўлди. Сон-саноқсиз асирлар қўлга туширилди.

Немис-фашист қўмондонлиги кекса Днепрдан ҳеч ким кечиб ўтолмайди, азим дарёнинг ўнг қирғоғида мустаҳкам ўрнашиб оламиз, деган хом хаёлларга умидвор эди. Аслида эса бундай бўлиб чиқмади. Душман нечоғли уринмасин, совет паҳлавонлари фашистларнинг қирғоқ бўйлаб қурилган кўп сонли ДОТ ва ДЗОТларининг кулини кўкка совурдилар, сермавж дарёнинг зилол суви душман қонига бўялди. Гитлерчилар биргина дарё соҳилидан эмас, бутун сўлим Украина еридан улоқтириб ташланди.

Офицер Обиджон Азизов гўзал Белоруссиянинг пойтахти Минск шаҳрини фашист газандаларидан халос этишда фаол қатнашди. Бобруйскда ўрнашиб олган фашистлар группировкасини яксон қилишда қозоқ йигити Октоев, тошкентлик Бондаренколар ҳам Обиджон Азизов билан елкама-елка туриб жанг қилдилар.

Уруш фашистлар Германияси территориясида боряпти. Кенисберг қалъаси учун ҳаёт-мамот жанглари бўлди. Бу ерда ҳам кўп миллатли совет солдат ва офицерлари мисли жасорат кўрсатиб, душман қўшинларини таслим бўлишга мажбур қилдилар.

Ғалаба кунини Обиджон Азизов Германияда кутиб олди.

Мардлик — мангулик, — дейди халқимиз. Дарҳақиқат, ўртоқ Азизовнинг мардлигини партия ва Совет ҳукумати муносиб тақдирладилар. Уруш тугагач, Обиджон Азизов ўзи туғилиб ўсган, машҳур атласу шойилари билан дунёга донг таратган Марғилонига қайтиб келганида унинг кўксида жасорат ва қаҳрамонликдан далолат берувчи учинчи даражали Кутузов ва Александр Невский, Жанговар Қизил Байроқ, «Қизил Юлдуз», биринчи ва иккинчи даражали «Ватан уруши» орденлари ҳамда учта медаль порлаб турарди.

Адҳам РАҲМАТ.

Суратда: Обиджон АЗИЗОВ.

КАСАБА СОЮЗ АРБОБЛАРИ ТОШКЕНТДА

Биринчи май байрамида қатнашиш учун СССРга келган Вьетнам, Ҳиндистон, Непал, Польша ва Цейлон касаба союз делегациялари Ўзбекистон пойтахтида меҳмон бўлиб турибдилар.

Меҳмонлар 4 май куни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида қабул қилиндилар. Шундан сўнг улар шаҳарнинг диққатга сазовор жойлари ҳамда унинг янги қурилишлари билан танишдилар.

Чет эл касаба союз арбоблари Ўзбекистонда яна бир неча кун бўладилар. (ЎзТАГ).

Хатларингизга ЖАВОБ берамиз

ИККИ ШИКОЯТ ИЗИДАН

«Совет Ўзбекистони» газета редакцияси Хива районидан икки шикоят хати олди. Улардан бирида Хайробод қишлоқ Советидаги 37-магазин мудири Ёқубов маданий совет савдоси қоидасини бузаётгани, харидорлар ҳақига хиёнат қилиб, озиқ-овқат ва саноат молларини оширилган нархда пуллаётгани, камёб молларни гумдон қилиб, таниш-билишларига ошираётгани кўрсатилган эди. Шикоят хатининг иккинчисида райондаги «Ленинград» колхозида меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатишдаги камчиликлар кўрсатилиб, уларни бартараф этишда редакциядан ёрдам сўралади.

Ҳар икки хат меҳнаткашлар депутатлари район Совети ижроия комитетига юборилиб, уларда келтирилган фактларни текшириб кўриш, меҳнаткашларнинг талабини қондиришга қаратилган конкрет тадбирлар белгилаш сўралди. Олинган жавоб хатида бундай дейилади:

Хива район Советининг савдо ва умум овқатланиш доимий комиссияси ходимлари томонидан ўтказилган текширишда биринчи хатда келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Маданий совет савдоси қоидасини бузгани, озиқ-овқат ва саноат моллари нархини ошириб сотгани учун магазин мудири Ёқубовга қаттиқ виговор берилди. Бундан кейин ўз фаолиятида нуқсонга йўл қўйса ишдан олиниб, янада қаттиқроқ чора кўрилиши тўғрисида огоҳлантирилди.

Район ижроия комитети тузган махсус комиссия иккинчи хатда келтирилган фактларни ҳам текшириб кўрди ва тўғри деб топди. «Ленинград» колхозида аҳолига маданий хизмат кўрсатиш уйи очилди. Бу ерда пойафзалларни ремонт қилиш цехи, сартарошхона ва бошқа маиший муассасалар ишлаб турибди. Аҳолига кинофильмлар кўрсатиш яхшиланди. Чекка қишлоқлар электрлаштирилмоқда.

АЙБИГА ЯРАША ЖАЗО

«Совет Ўзбекистони» газета редакциясига келган бир хатда Қашқадарё область, Шаҳрисабз районидаги «Қизил Шарқ» колхозида жамоат мулки талон-торож қилинаётганлиги ёзилган эди. Район ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи ўртоқ Аметов шу хат юзасидан қуйидагиларни маълум қилади:

— Шикоят хатида кўрсатилган фактлар тасдиқланди. Колхоз раиси Ҳайдар Бозоров раҳбарликни ғоят бўшаштириб юборганлиги, жамоат молмулкига кўз олайтирганлиги очиб ташланди. Раис колхозчиларни ишлатиб ўзига данғиллама уй қурдиртирган. Бош бухгалтер Қорабой Муҳаммадиев ҳам колхоз маблағини ўзлаштирган.

Колхозчиларнинг умумий йиғилишида шу масала кўрилиб, раис Ҳ. Бозоров ва бош бухгалтер Муҳаммадиев вазифасидан бўшатилди.

БИР НАЗАР ТАШЛАРМИКАН?

«Совет Ўзбекистони» газета редакциясига Амударё районидан юборилган танқидий мақолага ана шундай сарлавҳа қўйилган. Унда район ижроия комитети ва йўл қурилиш бўлими раҳбарлари Мангит — Куюк кўпир йўлини асфальтлашга етарли эътибор бермаётгани, шу мақсад учун ажратилган маблағдан йил сайин фойдаланилмай келинаётгани, йўлда транспорт ва йўловчилар қатнови ғоят қийинлашиб қолгани таъкидланган эди. Редакциядан район ижроия комитетига телефон қилиниб, юқоридаги ташкилотларнинг раҳбарлари хатнинг мазмуни билан таништирилди ва сўнгра уларнинг илтимоси билан хат район ижроия комитетига тегишли тадбирлар белгилаш учун юборилди. Райижроком раиси Й. Файзуллаев имзоси билан олинган жавоб қуйидагича:

Текширишда меҳнаткашларнинг хатида келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Мангит — Куюк кўпир йўлини тузатиш ва асфальтлаш ойлиги эълон қилиниб, шағал ётқизилди. Шу йилнинг октябрь ойигача йўл асфальтланиб бўлинади. Куюк кўпир — Хитой посёлкаси ўртасидаги йўлни ремонт қилиш «Партия XXII съезди» ва Охунбобоев номли колхоз раҳбарларига топширилди.

... МУДДАОМИЗДАГИ ТАШКИЛОТНИ ТУЗИШ ЙЎЛИДАГИ БИРИНЧИ АМАЛИЙ ҚАДАМ, НИҲОЯТ, БУ ТАШКИЛОТНИ ТЎХТОВСИЗ СУРАТДА РИВОЖЛАНТИРА ОЛИШИМИЗГА, ЧУҚУРЛАШТИРА ВА КЕНГАЙТИРА ОЛИШИМИЗГА ИМКОН БЕРАДИГАН ҲАМДА БИЗ ТУТИБ ОЛИШИМИЗ ЛОЗИМ БЎЛГАН АСОСИЙ ДАСТАК, — УМУМРУС СИЕСИЙ ГАЗЕТАСИНИ ТАШКИЛ ҚИЛИШДАН ИБОРАТ БЎЛМОҒИ ЛОЗИМ. БИЗГА ҲАММАДАН БУРУН ГАЗЕТА КЕРАК, — БУНДАЙ ГАЗЕТА БЎЛМАГАНДА, ПРИНЦИПИАЛ ЖИҲАТДАН МУСТАҲКАМ ВА ҲАР ТОМОНЛАМА ПРОПАГАНДА ВА АГИТАЦИЯ ИШЛАРИНИ МУНТАЗАМ СУРАТДА ОЛИБ БОРИШ МУМКИН ЭМАС, БУ ИШ УМУМАН СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИЯНИНГ ДОИМИЙ ВА АСОСИЙ ВАЗИФАСИДИР, АЙНИҚСА ҲОЗИРГИ ПАЙТДА, ЯЪНИ АҲОЛИНИНГ ЖУДА ҲАМ КЕНГ ТАБАҚАЛАРИ СИЕСАТГА, СОЦИАЛИЗМ МАСАЛАЛАРИГА ҚИЗИҚАЕТГАН БИР ВАҚТДА БУ ЭНГ МУҲИМ ВАЗИФАДИР.

В. И. ЛЕНИН.

МИЛЛИОНЛАР МИНБАРИ

ХАЛҚ МАТБУОТИ

З. ЕСЕНБОЕВ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Давлат матбуот комитетининг раиси — Ўзбекистон ССР министри.

Бугун газета, журнал, нашриёт ва информация органлари ходимлари, ишчи ва қишлоқ мухбирлари, полиграфиячилар билан бирга бутун совет халқи традицион байрам — МАТБУОТ КУНИНИ нишонламоқда.

Бундан эллик уч йил муқаддам, 1912 йил 5 майда Петербургда оммавий большевистик «Правда» газетасининг биринчи сони босилиб чиқди. Бу — шонли ленинчи партиямиз ҳаётида, ишчилар ҳаракати тарихида жуда катта воқеа бўлди. В. И. Ленин «Правда»нинг биринчи сони чиқишига жуда юксак баҳо бериб, революцион баҳорнинг «биринчи қалдирғочи» деб атаган эди.

Бутун дуне меҳнаткашларининг севикли йўлбошчиси, Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси Владимир Ильич Ленин матбуотимизнинг байроқдори, машъали ва йўлчи юлдузи ҳисобланган «Правда»га буюк ҳаётий куч бағишлади. «Правда»нинг тарихи Коммунистик партиянинг қаҳрамонона тарихи билан, Ватанимиз меҳнаткашларининг чоризм ва капитализмни тугатиш учун, мамлакатимизда ишчилар синфининг ғалабаси ва меҳнаткашлар ҳокимиятини ўрнатиш учун, социализм қуриш учун ва ер юзида энг порлоқ, энг адолатли жамият — коммунизм тантанаси учун революцион кураш билан чамбарчас боғлангандир. Шунинг учун ҳам отахон газетамизнинг эллик йиллик юбилейи мамлакатимиздаги барча меҳнаткашларнинг қувончли байрамига, совет матбуотининг катта тўйи ва шодиёнасига, халқаро коммунистик матбуотнинг зўр тантанасига айланиб кетди.

«Правда»нинг эллик йиллиги муборакбод қилинган кун большевистик матбуотнинг шонли йилномасига унутилмас қувончли кун бўлиб кирди. Революцион ҳаракатдаги, социализм ва коммунизм ғалабаси учун курашдаги, улуғ марксча-ленинча таълимотни пропаганда қилиш ва амалга оширишдаги, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашдаги ғоят катта хизматларини тақдирлаб, СССР Олий Совети Президиуми «Правда» газетасини иккинчи Ленин ордени билан мукофотлади. Кўп йиллик фидокорона ишлари ва совет матбуотини, нашриётчилик ишини, радио эшиттириш ва телевидениени ривожлантиришдаги катта хизматлари учун тўрт кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони ва 3 мингга яқин кишига СССР орден ва медаллари берилди. Бу мукофотланганлар орасида Ўзбекистон матбуоти, радио ва телевидениеси, нашриёт ва информация органлари ходимларининг 75 вакили бор. Бу — партия, ҳукуматимизнинг коммунизм қураётган ижодкор халқимиз минбари, фаровон ҳаётимиз ойнаси ва улуғ Ленин ғояларининг саботли жарчиси ҳисобланган матбуотимиз ҳақида қилаётган олижаноб ғамхўрлигининг яна бир ёрқин далили бўлди.

Партия ва халқимизнинг «Правда»га бўлган меҳр-муҳаббати, ишончи — бутун совет матбуотига бўлган юксак ишонч ва муҳаббатнинг ифодаси эди. Коммунистик партиямиз матбуотни ўзининг содиқ ва ғоят таъсирчан идеологик қуроли сифатида, коммунизм қурувчиларининг чинакам халқ минбари сифатида юксак даражада қадрлайди ва матбуотда ишлашни энг муҳим партиявий ва ижтимоий фаолият деб ҳисоблайди. Биз совет матбуоти кунини нишонлаганда Коммунистик партия раҳбарлигида «Правда» босиб ўтган зафарли йўлга яна ва яна фахр билан назар соламиз, коммунизм жарчисининг шон ва шуҳратларга бой, қаҳрамонликларга тўла тарихини зўр ифтихор билан эслаймиз.

Ленинчи партиямиз ва революция тарихига «Правда»нинг буюк хизматлари олтин ҳарфлар билан ўчмас қилиб ёзиб қўйилган. «Правда» чиқа бошлаган биринчи кунларданоқ ишчилар билан алоқани мустаҳкамлади, большевизм байроғини баланд кўтарди, чор ҳукуматининг цензура ғовларига ва полиция таъқибларига бардош бериб, ишчилар синфи озодлигининг барча ва ҳар қандай душманларига қарши курашда ўсди, чиниқди, ўзининг оташин, ўткир ва ҳаққоний сўзи билан халқ оммасини революцион жангларга отлантирди. «Правда»чи деган ном ленинчи деган тушунча билан, яъни марксизм-ленинизм ғоялари учун, партиянинг иши учун, меҳнаткашларнинг манфаатлари учун энг қатъий, жасур ва муросасиз курашчи деган тушунча билан бир хил аҳамиятга эга бўлди.

«Правда» революция учун, ишчилар синфининг иши учун, халқ манфаатлари учун курашадиган юз мингларча илғор ва фидокор кишиларни — бутун бир революцион ишчилар авлодини тарбиялаб етиштирди, ишчилар ҳаракатидаги буржуа агентлари — оппортунистларнинг сотқинлигини фош қилди, партия сафларининг жипслашувига, унинг билан алоқасини мустаҳкамлашга ёрдам берди.

В. И. Ленин «Правда»га зўр эътибор билан қарар, унинг жанговар революцион руҳда бўлишига ғоят катта аҳамият берар эди; газетада принципиал масалалар етарли даражада аниқ ва равшан баён қилинмаган мақолалар босилса, уни қаттиқ танқид қиларди. Босилиш учун белгиланган материаллардаги андаккина бўлса-да хомлик доимо Владимир Ильичнинг ғамхўр ва талабчан қўли билан тузатилар эди. Лениннинг мақолалари газетанинг сиёсий йўлини ва ғоявий мазмунини белгилаб берарди. Икки йил ичидагина «Правда» газетасида Владимир Ильичнинг 280 дан кўпроқ мақола ва ҳужжатлари босилди. «Правда» газетаси эллик йил мобайнида Лениннинг бир мингдан кўпроқ мақола, ҳужжатлари ва нутқларини босиб чиқарди.

Марксизм-ленинизм ғояларининг оташин пропагандисти, омманинг жонкуяр ташкилотчиси бўлган «Правда» партиямизнинг иродаси, фикри ва ҳиссиятларини ифодалаб, Улуғ Октябрнинг ғалабасини таъминлашда, интервенциянинг ҳужумини даф этишда, мамлакатимизда социалистик қурилиш йилларида, тарихий беш йилликларда бажарилган буюк ишлар даврида, саноатни индустрлаштириш ва қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш пайтида ва ниҳоят социализм ғалабаси учун кураш тарихида янги шонли саҳифалар ёзди.

«ПРАВДА», — дейилади КПСС Марказий Комитетининг эллик йиллик юбилей муносабати билан юборган табригида, — РЕВОЛЮЦИОН КУРАШНИНГ ВА СОЦИАЛИСТИК ЎЗГАРИШЛАРНИНГ, УЛУҒ ВАТАН УРУШИ ЙИЛЛАРИДА СОВЕТ ХАЛҚИ КЎРСАТГАН ЎЛМАС ЖАСОРАТНИНГ ШОНЛИ ЙИЛНОМАСИДИР, КОММУНИЗМ ҚУРИЛИШИНИ АВЖ ОЛДИРИШНИНГ ЙИЛНОМАСИДИР. «ПРАВДА» — ПАРТИЯНИНГ МИНБАРИДИР, ИЛМИЙ КОММУНИЗМ ИДЕЯЛАРИНИ ЎТКАЗУВЧИ ГАЗЕТАДИР, ТИНЧЛИК ВА ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ УЧУН, ХАЛҚАРО КОММУНИСТИК ҲАРАКАТДА ПРОЛЕТАР ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИ ПРИНЦИПЛАРИ УЧУН АКТИВ КУРАШЧИДИР».

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг меваси, Коммунистик партия ленинча миллий сиёсати тантанасининг самараси бўлган ўзбек совет матбуоти «Правда»нинг бевосита ижодий таъсири ва ёрдами билан ўсди, камолотга етди. 1913 йилда Ўзбекистонда 14 тагина газета чиққан бўлса, ҳозир 14 та республика, 21 та область, 52 та район, 62 та кўп тиражли газета, 47 журнал ва бюллетень нашр этилмоқда. Бу газета ва журналларнинг тиражи 3 миллиондан ортиқдир.

КПСС Марказий Комитети яқинда республика, ўлка ва область газеталари ҳамда нашриёт ходимларининг иш ҳақини ошириш тўғрисида, район ва шаҳар газеталарини яна чиқара бошлаш ҳақида махсус қарор қабул қилди. Бу қарорга мувофиқ, шу йил 1 июлдан республикамизда рус тилида «Кашкадарьинская правда» область газетаси, 13 та район ва 8 та шаҳар газетаси чиқарила бошлайди. Келгуси йилнинг январидан 21 та янги район газетаси ва бу газеталар учун босмахоналар ташкил этилади. Газета ходимларининг иш ҳақи оширилганлиги ва янги газеталарнинг ташкил этилаётганлиги партия, ҳукуматимизнинг матбуот ходимлари ҳақида, совет матбуотининг тараққиёти ҳақида доимий қилиб келаётган оталарча ғамхўрликларининг яна бир ёрқин далилидир.

Қудратли полиграфия базаси бўлмаса матбуотни ривожлантириш, халқнинг ғоявий ва маънавий озуғи бўлмиш газета, журнал ва китоблар нашр этиш мумкин эмас. Яқинда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республикамизда 1966 — 1970 йилларда полиграфия саноатини ривожлантириш ҳақида қарор қабул қилди. Бу қарорда полиграфия саноатини ривожлантириш юзасидан сўнгги беш йил ичида амалга ошириш зарур бўлган ғоят муҳим вазифалар бирма-бир кўрсатиб берилган. Беш йиллик планда Қарши, Гулистон, Андижон ва Бухоро шаҳарларида область газеталари ва босмахоналари учун полиграф комбинат, район газеталари ва босмахоналари учун 30 та янги бино қуриш кўзда тутилади. Тошкентда бир йилда 20 миллион нусха ўқув китоблари босиб чиқариш учун кучли полиграфия базасига эга бўлган ва янги техника билан қуролланган, ихтисослаштирилган янги йирик босмахона барпо этилади. Ишлаб турган баъзи бир полиграфия корхоналари реконструкция қилинади, кўпгина босмахоналар юқори унумли машина-асбоблар билан таъминланади. Республикадаги барча босмахоналарни кичик механизация воситалари, полиграфия мебеллари ва ускуналари билан таъминлаш имконини берадиган устахоналар ташкил этилади. Китоб савдосининг моддий-техник базаси анча мустаҳкамланади, янги китоб уйлари ва магазинлари очилади.

Ҳозирги вақтда совет нашриётчилиги ўз тараққиётининг янги, жуда муҳим босқичига қадам қўйди. СССР Министрлар Советининг Матбуот бўйича иттифоқ-республика Давлат комитети тузилганлиги ва нашриётлар шохобчаларининг қайта ташкил этилганлиги нашриёт иши коммунистик қурилиш ва партия идеология ишининг ҳозирги босқичидаги янги вазифаларга мувофиқлаштириб қайта тузилганлигидан далолат беради.

Республикамизда чиқарилаётган газета ва журналларда, нашриётларда, информация органларида, радио ва телевидение тармоқларида совет журналистларининг жуда катта отряди ижодий меҳнат қилмоқда. Бир ярим мингга яқин энг яхши малакали журналистларни, актив мухбирларни бирлаштирган Ўзбекистон Журналистлар союзи газета ва журналларимизнинг ижодий фаолиятини, матбуот ходимларининг журналистик маҳоратини оширишда, ишчи-деҳқон мухбирларининг ҳаракатини кенгайтиришда муҳим роль ўйнамоқда. Газета, журнал, радио ва телевидениемизнинг ишчи-қишлоқ мухбирлари сони қарийб 80 минг кишини ташкил этади. Газета ва журнал редакцияларининг 250 дан ортиқ штатсиз бўлимлари, минглаб ишчи-қишлоқ мухбирлари постлари жамоатчилик асосларида ишлаб турибди. Жамоатчилик асосидаги бу ишларни ва ишчи-деҳқон мухбирлари ҳаракатини янада кенгайтириш лозим.

Совет халқи бу йил матбуот кунини КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини зўр сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати билан амалга ошираётган бир вазиятда кутиб олмоқда. Совет кишиларининг қаҳрамонона меҳнати ва юксак маънавий идеаллари, меҳнат ва маънавий зафарлари совет журналистлари учун битмас-туганмас ижодий илҳом манбаи бўлмоғи керак.

Матбуотда ленинча традицияларни муқаддас сақлаб, янада ривожлантириб шундай ишлайлик ва шундай зўр эҳтирос ҳамда илҳом билан ёзайликки, токи ҳар бир сўзимиз доимо мўлжалга бориб тегсин ва газетхонларнинг қалбини ҳаяжонлантирсин, оммани КПСС Программасида кўрсатилган улуғвор вазифаларни бажариш учун курашга сафарбар этсин.

ОДДИЙ ЖАНГЧИ

Бу дилкаш, камтар, заҳматкаш, ижодкор одам билан бир гаплашсанг, тағин қайта-қайта суҳбатлашгинг келади. Инсонга бўлган ҳурмат-эҳтиром, муҳаббат унинг кўзларидан ҳам, сўзларидан ҳам билиниб туради. Бу киши ким дейсизми? Уни кўпгина газетхонлар, томошабинлар, санъат шинавандалари яхши танишади. Ташкилотчи, меҳнатсевар журналист-ёзувчи фақат ўзигина муҳим проблемаларни кўтариб чиқадиган мақолалар ёзиб қолмасдан, штатсиз мухбирларга яқиндан ёрдам беради. Уларнинг ҳам ҳаммани қизиқтирадиган материаллар билан газета саҳифасида кўринишига кўмаклашади.

Калинин районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ғуломмаҳмуд Абдуллаевнинг катта мақоласи шу йил 30 март куни «Тошкент ҳақиқати»да босилди. Сабзавоткор колхоз раиси парникларни газлаштириш, сабзавот экинларини парвариш қилишда механизациядан унумли фойдаланиш сингари муҳим масалаларни ўртага ташлади. Бу саҳифани тайёрлашда раисга ана шу биз мақтаётган журналист яқиндан ёрдам берди, колхоз раҳбарининг юрагида бор гапларини қоғозга тушириш учун вақтини, меҳнатини аямади.

КПСС Марказий Комитети март Пленумидан кейин Орджоникидзе районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси А. Абдусаматов, партия ташкилотининг секретари У. Туронов, колхоз экономисти А. Асилов, агрономи У. Умаров, зоотехниги В. Тегай ўртоқларнинг имзоси билан босилган мақола ҳам муҳим масалага бағишланган. Шу материални уюштиришда ҳам ана шу ўртоғимизнинг — ташкилотчи журналистнинг хизмати бор.

Энди унинг номини айтиб қўяқолайлик. Журналист-драматург Босит Халилни танирсиз. У 1910 йилда Андижон областининг Ойим қишлоғида туғилган. Болалар уйида камол топди. Ўз журналистик фаолиятини деворий газеталарга кичик-кичик хабарлар ёзишдан бошлаган қаламкаш ўқиш-ўрганиш билан бирга «Ёш ленинчи», «Маданий инқилоб», «Ўқитувчилар газетаси» редакцияларида узоқ муддат ишлади. Мана, қарийб ўн йилдан ортиб кетди: «Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Босит Ҳалил драматург ҳамдир. Унинг «Бепадар» номли пьесаси урушдан илгариёқ Андижон театрида қўйилди. Кейинчалик шоир Ҳамид Ғулом билан биргаликда «Шерали» музикали драмасини туҳфа қилди. Фронтдан қайтгач, «Ошиқлар» комедиясини, тарбиявий темада «Даъвогарлар», «Чол ила Бўри», «Совчилар», «Куёв кетди» асарларини, бир қанча бир пардали пьеса, шунингдек, очерклар ёзди.

Босит Халил — СССР Ёзувчилар союзининг, СССР Журналистлар союзининг аъзоси, самарали меҳнатлари учун медаль ва Фахрий ёрлиқлар билан тақдирланган журналист.

— Мен оддий солдатман, — дейди Босит ака. — Ёш ўтса ҳам, одамнинг юраги қаримаслиги керак. Ўшанда қалам чархланаверади. Биз ўз касбимизнинг «сир»ларини ёшларга астойдил ўргатишимиз, улуғ замонамизга муносиб каттами-кичик асарлар яратишимиз, ҳар бир мақола, очеркимизда ҳаётий муҳим масалаларни кўтариб чиқишимиз керак. Биз ёзган ҳар бир хабар, мақола одамларнинг юрагини жазиллатадиган, партиямизнинг улуғ ишига нафи тегадиган бўлсин.

Қалам соҳиби фаолиятида ўзининг шу сўзларига тўла амал қиляпти. Ижод булоғингиз тағин ҳам жўшаверсин, ўртоқ Босит Халил!

Ҳамид НУРИИ.

АҲИЛ КОЛЛЕКТИВ

Тошкентдаги 1-босмахона коллективи матбуот куни — 5 майни меҳнатда ажойиб ютуқлар билан кутиб олмоқда. Мазкур корхона ишчилари республика кўчма Қизил байроғини олишгани ҳам бежиз эмас. Чунки, улар шу йилнинг биринчи квартал планини 125 процент қилиб адо этдилар.

Босмахона коллективи Москва ва Ленинград корхоналари ишчи, инженер-техник ходимлари ташаббусига қўшилиб, маҳсулот сифатини кескин яхшилаш учун социалистик мусобақани авж олдириб юборди. Улар ишлаб чиқарилган маҳсулотларнинг ҳар жиҳатдан сифатли бўлишига эришмоқдалар. Босма цехининг ишчилари Мухтор Мақсудов, Абдулла Болтаев, Ойпошша Турсунова ўртоқлар сифатли маҳсулот беришда байроқдор бўлмоқдалар.

О. ҲАКИМОВ.

РАҚАМЛАР СЎЗЛАЙДИ

● 1925 йилдан 1963 йилгача марксизм-ленинизм классикларининг асарлари «Ўзбекистон» нашриёти томонидан 553 номда, тахминан 7 миллион нусхада, шу жумладан, В. И. Ленин асарлари 456 номда, тахминан 6 миллион нусха тиражда босиб чиқарилди. «Ўзбекистон» нашриёти йилига 5 миллион китоб чиқаради.

● Ҳозир 14 та республика газетаси чиқарилмоқда. Уларнинг бир кунлик тиражи 1 миллион 700 минг нусхадир.

● «Қизил Ўзбекистон» газетаси 1951 йилда 107 минг 500 нусхада нашр қилинарди. Ҳозир республиканинг шаҳар, қишлоқларига салкам 400 минг нусха «Совет Ўзбекистони» газетаси тарқалади.

● «Ленин учқуни» газетасининг тиражи 1965 йилда 328 минг нусхага, «Ўзбекистон хотин-қизлари» журналининг тиражи 212 минг нусхага етди. «Муштум» журнали ҳозир 1951 йилга нисбатан қарийб 15 баравар кўп нашр қилинмоқда. Шунингдек, «Гулхан», «Ғунча» журналларининг тиражи аллақачон 130 минг нусхадан ортиб кетди.

● Татар тилида нашр этиладиган «Ленин байроғи» газетаси 1 майдан катта форматда ва ҳафтада уч марта чиқарила бошлади.

● Қорақалпоғистон АССРда 2 та республика газетаси, ёшлар учун битта, болалар учун битта газета чиқарилмоқда.

● Республикамиз комсомол-ёшларининг севимли газетаси «Ёш ленинчи» шу йил апрель ойида 40 ёшга тўлди.

● Бу йил пойтахтимизда газета-журнал комбинатининг 5 қаватли ишлаб чиқариш корпуси фойдаланишга топширилади. Бу корхона йилига 10 миллион нусха китоб чиқара олади. Яқин 2—3 йил ичида шу комбинат территориясида 20 миллион нусхагача дарсликлар босиб чиқара оладиган ихтисослашган фабрика қуриш мўлжалланмоқда.

● Ўзбекистон КП Марказий Комитети Бирлашган нашриёти босмахонасида «Правда» газетаси кунига салкам 203 минг нусхада, «Известия» газетаси 230 минг нусхада, «Комсомольская правда» газетаси 216 минг нусхада босилади.

РАССОМ БЛОКНОТИДАН

Жиндак факт бўлса, бас...

Ишлаб чиқаришдан ажралмай мақола тўқиш.

Пашшадан фил ясаш.

Воқеа содир бўлган жойдан репортаж.

Расмлари М. Воробейчиков чизган.

ҲАЁТГА ЯҚИН БЎЛАЙЛИК

Телефон уст-устига жиринглади. Трубкадан таниш овоз эшитилди:

— Агроном Муҳамедов сўзлаяпти. Биз бир яхши иш қиляпмиз. Буни янгилик деса бўлади,— деди у.— Экиш олдидан ерни суғоряпмиз. Шу ҳақда сизларни хабардор қилиб қўймоқчи эдик.

Қизиқ, Самарқанд области шароитида суғориб экишнинг нимаси янгилик экан?

— Биласизми, ўртоқ редактор, — деди агроном, — ўз эркимиз билан иш тутяпмиз. Юқоридан «Бу ерни суғориб, бунисини ҳайдаб экасан», деган кўрсатма беришлар энди йўқ.

Гап орасида агрономдан суғориб экишнинг совхозга келтирадиган фойдасини сўрадим. У буни яхшилаб тушунтириб берди. Редколлегиямиз ерда нам тўплашнинг афзаллиги ҳақида совхозга қўш саҳифа бағишлашга қарор қилди.

Хатирчи районидаги «Зарафшон» совхози пахтакорларининг ерни суғориб экиш тажрибасини ҳикоя қиладиган материаллар газетхонларда зўр қизиқиш туғдирди.

Қўш саҳифада бош агроном Абдулла Муҳамедовнинг «Нам— ернинг қони», илғор далачилик бригадасининг бошлиғи Шароф Муродовнинг «Суғориб экиш — мўл ҳосил гарови», сувчи Қилич Жабборовнинг «Сув — ҳосил», инженер-ирригатор Раҳим Эгамбердиевнинг «Ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланади» каби мақолаларидан ташқари, «Нам тўплашнинг фойдасини биласизми?» деган жадвал берилди. Бу жадвалдан газетхон шуни уқиб оладики, 2400 гектар пахта майдонининг ҳаммаси суғорилиб, сўнг чигит экилганида ҳосилдорлик гектарига ўртача 3,5-4 центнер кўтарилади. Бундан совхоз 358 800 сўм наф кўради!

Қўш саҳифа эълон қилинганлигига қарийб бир ой бўлди. Бу орада «Зарафшон»чилар чигитни барвақт экиб бўлиб, асосий майдонларда уни бир текис ундириб олишди, мурғак ғўзаларни парвариш қилишни ҳам қизитиб юбордилар.

Каттақўрғон районидаги Крупская номли колхоз бу йил 50 гектар эски бедапояни бузиб, чигит экди. Ана шу майдонга кетадиган азотни сотиб олишга колхознинг 6 минг 640 сўми кетарди. Энди бу пул тежаб қолинди. Тежалган маблағ ҳисобига улар ўнлаб янги машина сотиб олишади. Газета ана шу жонли рақамлар мисолида алмашлаб экишнинг моҳиятини пропаганда қилувчи мақола босиб чиқарди.

Газетанинг серзавқ чиқиши кенг мухбирлар активига боғлиқдир. Мухбирлар ўзларининг ҳавас билан ёзилган сермазмун хабар, мақолалари билан газетага актив қатнашиб турадилар.

Ҳаёт газеталар олдига янги-янги талаблар қўймоқда. Бу биз, журналистларни ишлаб чиқаришга тобора яқин бўлишга, коммунизм кишиси меҳнати ва ҳаётини янада ёрқинроқ ёритишга ундайди.

Ф. НУРУЛЛАЕВ,
Каттақўрғон районидаги «Зарафшон» газетасининг редактори.

МУХБИР

Осонмас унча ҳам мухбирлик деган касб,
Ишонмаганларга бир қисса айтай:
Мана —
қаҳрамоним мени тинглаб-тинглаб,
Гап навбати етгач, чап берар атай.

«Алпомиш эмасмиз...
Ё эмасмиз Мажнун...
Номимиз ҳам жўнроқ
ярашмас шеърга...»
Шундан сўнг тилига тушган каби тугун,
Кулиб тураверар боққанча ерга.

На чора —
меҳнатин таърифлайман ўзим,
Деҳқон умри ўхшар, дейман, чаманга.
Садаф маржонларга таққосланар узум,
Ғўзалари эса — яшил эманга.

Сўзни илиб кетар шунда қаҳрамоним:
«Ҳа, бурро экансиз,
олинг анжирдан.
Бизни қўя туринг,
сизни ёзмоқ лозим,
Шунча гапни қандоқ топдингиз бирдан»
Мухбирлик деган касб жуда мушкул нарса,
Қора майиз каби кетасан куйиб, —
Қаҳрамон тушмагур индамай ўтирса
Шунча гўзалликни яратиб қўйиб.

Ерила қолса-ку, кам бўлмас бир туки,
Нелар касб этганин билмасмиди ё?!
Деҳқонининг шоирдан фарқи фақат шуки,
У шеър ёзади-ю,
чекмайди имзо.

«Гўрўғли эмасмиз,
ракета қурмадик,
Ё бирорта тилсим очмаганмиз ҳам...»
Унинг дил қулфига топгунимча калит,
Шалаббо бўламан,
қурийди тинкам.

Лекин, биродарлар, мухбир енголмаган
Бирор жон, ё довон йўқдир оламда!
У бўй бермагунча шу ерда қоламан,
Сахий муҳаррирдан ҳайфсан олсам-да.

Ҳусниддин ШАРИПОВ.

СОВЕТ журналистлари ўртасида кўпгина ажойиб хотин-қизлар ҳам бор. Суратда: Оржоникидзе районида чиқадиган «Коммунизм тонги» газетасининг ходими Марва Жалолиддинова «Қизил Ўзбекистон» колхозининг механизаторлари Абдуҳаким Мирзакаримов, Карим Аъзамов ўртоқлар билан суҳбатлашяпти.

И. Глауберзон фотоси.

БИР ҚЎЛДА ҚАЛАМ, БИР ҚЎЛДА ҚУРОЛ

ЁЗИЛМАЙ ҚОЛГАН ХАТ

Дўстим, Ҳабибулло! Шу улуғ айёмда барча жангчи сафдошларимни, аввало сени эслайман. Ўттизинчи йиллар ёдингдами? Ўша пайтлар иккаламиз Марғилондаги Пушкин номли мактабда ўқирдик. «Ёш куч» деворий газетаси ёдингдадир. Шу газетага иккимиз шеърий машқларимизни, дастлабки мақолаларимизни берардик.

Иккимиз янгилик излаб колхозларга борганимизда ўша вақтда қалами анча ўткир, фаол мухбирлар Қодир Юсуфий, Акрам Қамбаров, Юсуфжон Дадажонов бизга йўл-йўриқ кўрсатар, янгиликлар билан таништирар эдилар.

Дастлабки мақолаларинг ҳам кўпчиликка манзур тушди. Кейинроқ, сени «Марғилон ҳақиқати» газетасига ишга чақиришди. Игна билан қудуқ қазигандай, тинимсиз ишлаб, ўлкамиз кишиларини, уларнинг бунёдкор меҳнатини мадҳ қилдинг. Редакция коллективи, ҳамкасб дўстларинг орасида ишчанлигинг, тўғри сўзлигинг, дилкашлигинг билан ҳурмат-эътибор қозондинг. Ўсиб, улғайиб, оддий ходимликдан масъул котибликка кўтарилдинг.

Ёдингда бўлса, ўша вақтда мен Марғилон шаҳар радиоэшиттириш комитетида ишлардим. 1932 йилда газеталарингизга ишга ўтдим. Шу пайтдан бошлаб, то Улуғ Ватан урушига қадар бирга, ёнма-ён ишладик. Менга, Исмоилжон Фозилов, Холматжон Сайдаҳмедов, Турсунбой Маҳмудов сингари ўз тенгқурларингга журналистик ишини ўргатардинг...

Уруш бошланди-ю, биринчилар қаторида фронтга кетдинг. Ўткир қаламингни ёвга қарши даҳшатли қуролга алмаштирдинг. Сен фашистларга қирон келтираётганингда мен газетада ўрнинг йўқолганини билинтирмай деб масъул секретарлик қилиб турдим.

1942 йилнинг бошларида Брянск фронтидан менга ёзган хатинг эсингдами? Ўша хатни олиб, қурол тутган бармоқларингдан ажралганингни эшитиб нақадар қайғургандим. Шундан сўнг, ўша йил, сентябрь ойида мен ҳам изингдан фронтга кетдим.

Урушнинг учинчи йили оғир ярадор бўлиб, фронтдан қайтиб келдинг. Дўстларинг қучоқлашиб сўрашаётганда, бир қўлинг йўқлигини кўриб, кўзлари ёшланди.

Лекин, сен омон қолган бир қўлинг билан ҳам душманни саваловчи, тинч меҳнатимизни куйловчи ажойиб мақолалар, лавҳалар ёзавердинг.

Фарғона область «Коммуна» газетасида ишлаганингда, «Ёш ленинчи»нинг Фарғона водийсидаги мухбири бўлганингда ҳам қаламинг партия, ҳукуматимиз қарорларини оммага етказишда тиним билмади. 1944 йилда, мен ҳам ярадор бўлиб, урушдан қайтдим. Яна дийдор кўришдик. Бирга ишлай бошладик.

Лекин, қувончимиз узоққа чўзилмади. Лаънати урушдаги жароҳат битмади. Сендан жудо бўлдик...

Буюк ғалабанинг йигирма йиллиги арафасида журналист-жангчи Ҳабибулло Мирзажонов ҳаёт бўлганида эди, унинг дўсти, ҳозир Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Матбуот давлат комитетининг бош редактори Исҳоқжон Муллажонов қаламкаш сафдошига шу мазмунда хат ёзарди, хатнинг охири ҳам, албатта, бошқача бўларди.

М. МАҲМУДОВ.

СЎНГГИ НАФАСИГАЧА...

Украина фронти ҳужумни кучайтириб, шаҳар ва қишлоқларимизни бирин-кетин ёвуз душмандан озод қила бошлади. Ниҳоят, фашистларни Чехословакиягача қувиб боришди.

Ўзбекистонлик жангчи, артиллериячи офицер Фозилжон Шоаҳмедов Ватанимиз ҳаёт-мамот жангида устун келганини ўйлаб қувонар, оиласи, ака-укалари ёдига тушганда, уларнинг тақдири не кечди экан, деб ташвишланарди. Ҳожиаҳмад зарбдор қисмларимиз билан бирга Польшада жанг қилаётганида укаси Фозилжонга хат ёзган эди. У мактубда Висла соҳилларида жанг қилаётганини билдирган.

1945 йилнинг апрель ойида Фозилжонга акаси Ҳожиаҳмад тўғрисида совуқ хабар келди. Аччиқ хабарда журналист, жангчи, сиёсий ходим Ҳожиаҳмад Шоаҳмедов Варшава яқинидаги Берёза — Картуза қишлоғини душмандан озод қилиш учун бўлган жангларда, 1945 йил 26 мартда мардларча ҳалок бўлгани айтилган эди.

Фозилжон дарахт ёнида турган тўпга ғамгин суянганича, акасининг ҳаётини ўйлаб кетди...

Ҳожиаҳмад Шоаҳмедовни «Қизил Ўзбекистон газетасига, совет савдоси бўлимига ишга чақиришди. У бир неч йил шу бўлимга мудирлик қилди. Кейин газетанинг дон секторига, партия бўлимига мудир бўлди.

1941 йил... Ҳожиаҳмад В. И. Ленин номли ҳарбий билим юртида. Ўқишни тугатгач, у 1942 йилда сиёсий ходим бўлиб фронтга кетди. Фозилжонга ёзган хатларидан, унинг офицер, ҳарбий штабда сиёсий раҳбар эканлигини, Орёл, Курскни озод қилиш учун бўлган жангларда қатнашганлигини билиш мумкин.

Урушнинг тугашига саноқли ойлар қолган эди. Бироқ, журналист Ҳожиаҳмад Шоаҳмедовга ғалабани кўриш насиб бўлмади...

Фозилжон Шоаҳмедов Чехословакиядан Польшага келганда, дастлаб, акасининг қабрини топиб, зиёрат қилди. У, Ҳожиаҳмад аканинг қабри устида бош эгиб, акаси сингари сўнгги нафасигача фашизмга қарши курашишга сўз берди...

З. ҚУТБОЕВ.

УКРАИНА АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ ОЛДИДАН

Андрей МАЛИШКО.

ҚИЗИЛ МАЙДОН УЗРА ПОРЛАЙДИ ЮЛДУЗ

Қизил майдон узра порлайди юлдуз,
Ёғдулари бутун дунёга тарқар.
Ёниқ меҳр, салом каби у азиз,
Уни меҳнаткашлар кўксига тақар.
Шу нур билан фарзанд ўстирар она,
Ундан ол ранг олиб калина гуллар.
Унинг теппасида каптар парвона,
Ёнбошида эса ўрмон шовуллар.
Буғдой экканимда олтин даламга
Бошоғин ардоқлаб нур тўкди ҳар он.
Мартен, домналарга берар аланга,
Янги нур дарёси қилар ғалаён.
Тоғ, ўрмон—қай ерга қўймагин қадам
Тепангда чақнайди доим шу юлдуз.
Қўшиғингда ҳам у, қисматингда ҳам,
Майсазорда ёнар кечаю кундуз.
Порла! Дунё узра юлдузи аъзам,
Булутларни ёриб таратгин зиё.
Чарақла мақбара пештоқидан ҳам,
Бунда ухлар Ильич — барҳаёт сиймо.
Қуёш зиёсидай зиёнгдир боқий,
Ёқутранг шуълангдан ёнур аланга.
Ильич юрагидан нурингни ёқиб,
Партиям шуълангни ёйди оламга!

Юсуф ШОМАНСУР таржимаси.

Валентина НАУМЕНКО.

ЎЗБЕКИСТОН

Сен муаттар боғлар гулга кон диёр,
Азиз Украина каби меҳрибон.
Чирой очгандайин бўлар навбаҳор,
Сулув дилбарларинг кулишса хандон.
Қора қош остида хаёлчан кўзлар,
Маъноларга тўлиқ ҳар бир боқиши.
Меҳнаткаш, иболи, иқболли қизлар,
Суҳбатидан мамнун бўлар ҳар киши.

Қалбим қўшиқларга тўлди лим-мо-лим,
Зумрад далаларда кездим беармон.
Юлдузли кечалар бунчалар сўлим
Булбуллар боғларда бўлишса хушхон.
Киев каштанларин олиб келурман
Қизлар, суҳбатингиз қумсаганимда.
Дилимга меҳрингиз солиб келурман,
Бу гуллар диёрин хушлаганимда,

БАҲОР ШАМОЛИ

Кўпдан кутган баҳор шамоли,
Кел, марҳабо, тингла саломим.
Эркин қушдай чарх ур сар-сари
Гуллар атрин келтир мен сари.
Деразамдан киргил хонамга
Ва ором бахш этгил танамга.
Сочиб юбор, мактуб-хатларим,
Юракдаги соғинч-дардларим.

Гулларимни тебрат, аллала
Майсалардан тўшагил гилам.
Сенга атаб шеър ёзардим мен,
Сенга атаб соз чалардим мен.
Қалбим сендек билмасди сукут,
Сен келдингу, дардларим унут.
Салом сенга, баҳор шамоли,
Сен боғларим ҳусни, жамоли.

УКРАИНАДА ТУҒИЛДИМ

Мен Украинада туғилдим,
Туғилдиму нурга йўғрилдим.
Нафас олиб тоза ҳаводан
Кумуш булут бўлиб самода,
Шуълаландим қуёш нуридан.
Жой олдим мен инсон кўнглидан.
Ёмғир бўлиб қуйилдим,
Ҳа, мен бунда туғилдим.
Днепру Дунайга
Томчи бўлиб қўшилдим.
Сўнг, денгиздай жўш урдим.
Тўлқинлардай гувиллайман,
Ҳа, мен бунда туғилганман.
Юрагимни бахш этсам, қани
Она юртим, азиз гулшаним.
Мен Украинада туғилдим,
Шодликларга йўғрилдим.

Эътибор ОХУНОВА таржимаси.

ПАБЛО НЕРУДА—МЕҲМОНИМИЗ

3 майда Ўзбекистон Ёзувчилар союзида катта учрашув маросими бўлди. Бу ерда машҳур Чили шоири ва публицисти, «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофотининг лауреати Пабло Неруда шоирлар, ёзувчилар, олимлар билан учрашди.

Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари Комил Яшин Пабло Нерудани ўзбек ёзувчилари номидан табриклади.

Шоир М. Шайхзода азиз меҳмонга бағишланган юрак сўзларини шеър билан изҳор этиб, Пабло Нерудага ўзининг «Партбилет» қасидасидан унга бағишланган парчани тақдим қилди.

Учрашувда ўзбек олимларидан Иззат Султон, Воҳид Зоҳидов ва шоир Асқад Мухтор жаҳон адабиётида дўстлик мотивларининг куйланиши, адабиётларнинг тарихи ва ҳозирги аҳволи ҳақида Пабло Неруда билан фикр алмашдилар.

Қизиқарли ўтган бу учрашувда Ҳамид Ғулом, Сергей Бородин, Леонид Каюмов, Рамз Бобожон, Туроб Тўла, Г. П. Владимиров, С. Муҳаммедов ва бошқа ўзбек ёзувчилари ҳамда адабиётшунослари қатнашдилар.

Учрашув охирида Пабло Неруда ўзбек диёрида илиқ дўстлик меҳри билан кутиб олингани учун чин юракдан миннатдорчилик билдирди ҳамда тинчлик, дўстлик ва адабиётларнинг равнақи ҳақида гапирди.

Азиз меҳмонимиз Пабло Неруда Самарқанд, Бухорога сафар қилиб қайтгандан кейин Тошкентда бир неча кун бўлади.

Суратда: Пабло Неруда ўзбек ёзувчилари орасида.

С. Маҳкамов фотоси.

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

Планетамизда

ОҒИР ҚИСМАТ

Гилам тўқиш Эрондаги миллий ҳунарлар орасида чиндан ҳам биринчи ўринни эгаллайди. Шарқ нақшлари солиб тўқилган жуда нозик ва нафис Эрон гиламларининг ранги ўчмайди. Эрон гиламларини ҳақиқий миллий санъат асарлари деса бўлади. Эрондаги ҳар бир уй ёки идорада албатта гилам бўлиши турган гап.

Теҳронга келган ҳар бир чет элликнинг кўзи биринчи навбатда ранг-баранг гиламларга тушади, деса бўлади. Чунки серқатнов кўчаларнинг ўртасига ёйиб қўйилган гиламларни улар яққол кўрадилар. Эронликлар гиламни ана шундай йўл билан яхшилаб тозалаш мумкин деб ҳисоблайдилар. Уларнинг фикрича, автомобиль ғилдираклари остида текисланган гиламлар анча майин бўлиб қолади ва бундай гиламларнинг чангини тозалаш ҳам осон бўлади. Магазин витриналарига қўйилган ва ранг-баранг бўлиб товланган гиламлар шаҳарнинг марказий кўчаларидан ўтиб бораётган ажнабийларни дарҳол ўзига маҳлиё қилади.

Бироқ яхши гиламлар кўп бўлса ҳам, уларнинг баҳоси анча баланд. 2×2,5 метрли машҳур кошона гилам 12-13 минг риал туради. Жуни дағалроқ гиламларни арзонроқ олиш ҳам мумкин. Аммо қадим вақтларда тўқилган гиламлар айниқса қиммат туради ва улар тарихий ёдгорлик ҳисобланади. Бундай гиламларни чет элларга олиб кетиш қаттиқ тақиқлаб қўйилган ва махсус хазиналарда сақланади. Чунончи, «Товус тахт» деб аталган ва бриллиантлар қадалиб, зар билан тўқилган гилам Эрон шоҳининг мулки ҳисобланади ва подшо хазинасида сақланмоқда. Гиламлар пул ўрнида ҳам қабул қилинаверади. Масалан, қимматбаҳо гиламлар устидан банкдан бемалол қарз олиш мумкин.

Кошон, Қум, Кермон, Машҳад, Шаҳрикорд, Маранд шаҳарлари гилам тўқиш марказлари ҳисобланади. Бу фактлар ҳаммага маълум. Чунки Эрон гиламлари тўғрисидаги эълонларда ва китобчаларда шу шаҳарларнинг номлари албатта ёзилган бўлади. Аммо ўзининг машаққатли меҳнати билан Эрон гиламларининг сифатини оширган ва бу гиламлар шуҳратини бутун дунёга ёйган гилам тўқувчиларнинг турмуш шароити аслда қай аҳволда эканлигини билувчилар жуда оз.

Эроннинг гиламчилик саноатида 170 минг киши ишлайди. Агар Қазвиндаги гиламчилик давлат фабрикасини ҳисобга олмаганда, мамлакатда машиналар билан ускуналанган бирорта йирик корхона йўқ. Эрон гиламларининг деярли ҳаммаси қўлда тўқилади. Гиламчиларнинг арзон қўл меҳнатидан катта-катта фойда олаётган хўжайинлар гилам тўқишни машиналаштиришга тиш-тирноқлари билан қаршилик кўрсатмоқдалар. Шу сабабли гилам корхоналарига машиналар ўрнатиш мақсадида ҳукуматнинг қилган ҳаракатлари бекорга кетди. Гилам тўқиладиган корхоналарнинг характерли хусусияти шуки, бу корхоналар бир-биридан ажралган, улардаги ишчилар сони ҳам кам. Бундай шароитда ишчиларнинг ўз манфаатларини ҳимоя қилишлари жуда мушкул. Шу сабабдан хўжайинлар гилам тўқувчиларни истаганларича эксплуатация қилиш имкониятига эгадирлар.

Масалан, Кермон шаҳрида 150-200 ишчи бўлган каттароқ корхоналарни бармоқ билан санаш мумкин. Аммо 8-19 ишчиси бўлган майда корхоналар жуда кўп. Гилам тўқиш марказлари бўлган бошқа шаҳарларда ҳам аҳвол ана шундай.

Гилам корхоналарининг эгалари мумкин қадар кўпроқ фойда олишга интилиб, бу корхоналарни ускуналаш ва жиҳозлаш, ишчиларнинг меҳнат қилиши учун нормал шароит яратиб бериш тўғрисида қайғурмайдилар. Одатда гиламчилик корхоналари эски бинолар остидаги ертўлаларда жойлашган бўлади. Эрон матбуотининг ибораси билан айтганда, бундай корхоналарда «зах доимо меҳмон-у, аммо қуёш нури жуда кам тушади». Бунинг оқибатида ишчилар орасида ўпка сили, бод, кўз оғриғи сингари касалликлар кўп тарқалган. «Корхоналарни қуриш ва жойлаштириш вақтида, — деб ёзади «Кейхан интернейшнль» газетаси, — санитария гигиенасининг талаблари, техника хавфсизлиги нормаларига эътибор берилмайди. Ишчи дастгоҳ ёнида бутун кун бўйи пастак курсида тиззасини қорнига тираганча ишлашга мажбур. Ишчи шу аҳволда ўтириб, сменада 16 минг марта ҳаракат қилиши лозим. Жун ва ип калава корхонага келтирилишдан олдин кўпинча дезинфекция қилинмайди. Агар ишчи иш вақтида бармоғи тилиниб кетса ёки тирноғи кўчиб кетса, у устахонадан ҳатто, пенициллин ҳам тополмайди, чунки устахонада бунақа дорилар бўлмайди. Бундай аҳволга тушиб қолган ишчи бир неча кун ишлолмайди, ва оч яшашга мажбур бўлади».

Гилам тўқиладиган устахоналарда хотинлар ва болалар меҳнатидан кенг фойдаланилмоқда. Хўжайин бундай ишчиларнинг меҳнатига кам ҳақ тўлайди. «Кайҳон» газетаси бундай деб ёзган эди: «Шаҳрикорд шаҳрида ва унинг атрофида гилам тўқийдиган тўрт мингта устахона бор; мавсумга қараб бу корхоналарда 8-11 минг киши ишлайди. Ишчиларнинг кўпчилиги хотинлар ва болалар. Уларнинг каттаси 60-70 ёшда, кичиги 3-5 ёшда». «Кейхан интернейшнль» газетасининг мухбири Кермон шаҳрига бориб келгандан кейин бу райондаги гилам тўқувчиларнинг меҳнат шароитини тасвирлаб, қуйидагиларни ёзди: «Хужранинг бир туйнугидан кириб турган қуёш нури бу ифлос устахонада ҳукм сурган зулматни енгишга қодир эмас. Бурчакда осиб қўйилган беланчакда рангпар бир гўдак ухлаб ётибди. Унинг онаси эса дастгоҳ ёнида. Бир неча йилдан сўнг шу бола ҳам ўз онаси ёнида умрбод оғир меҳнатга маҳкум бўлиб, гилам дастгоҳи ёнида ишлашга мажбур бўлади... Мен Кермондан қайтгач, кермон гиламлари устига ботинка билан чиқишга ийманадиган бўлиб қолдим. Чунки бу гиламларнинг ранг-баранг гуллари орасидан менга маъюс кўзлари жовдираб турган ва Кермондаги гилам тўқувчиларнинг кўпчилигини ташкил этган ёш болаларнинг заъфарон чеҳралари кўриниб тургандек туюларди».

Гилам тўқувчиларнинг меҳнати нақадар машаққатли ва қийин эканлигини «Меҳри Эрон» газетасида ёзилган қуйидаги сўзлардан билиш мумкин: «Ҳар бир тўқувчи бир сменада 16 мингта тугун боғлаши керак. Демак у бир кунда 16 минг марта рангли ипга қўл узатиши, 16 минг марта тугун тугиши ва тугун қатимларини шунча марта кесиб олиши лозим».

Шўринг қурғур тўқувчи мана шундай машаққатли меҳнати эвазига жуда оз ҳақ олади. «Кайҳон» газетасининг ёзишича, «Кунига 30-37 риал пул ишлаш энг юқори маош ҳисобланади. Иш ҳақининг энг ками 5-6 риал. Гилам тўқувчилар бир кунда 14-16 соат ишлайди. Шундай бўлса ҳам улар ўз тирикчиликлари учун етарли овқатларни дўконлардан насияга олишга мажбур».

Ўша газетада гилам тўқувчи Аббос Али Ризоий деган 55 ёшли кишининг ночор аҳволи ҳикоя қилинади. Бу киши 49 йилдан буён дастгоҳ ёнида ишлайди. Ҳозир эса у билан бирга хотини ва беш ўғли ҳам ишламоқда. Булар бир кунда жами 50 риал пул топишади. Шуни эслатиб ўтиш кифояки, Эронда бир килограмм нон 10 риал, бир килограмм гўшт 70-100 риал туради.

Гилам тўқиш корхоналарининг хўжайинлари хоҳлаганларича ўзбошимчалик қилаверадилар. Кўпинча улар ишчиларни ҳар қандай нормадан ҳам ошиқ меҳнат қилишга мажбур қилаверадилар. Улар кўпроқ фойда олиш учун шундай чораларни кўрмоқдаларки, Эрон қонунларида бундай чоралар жиноят деб аталади. Яқинда «Эттилиот» газетаси, жумладан, қуйидагиларни ёзди: «Бир хўжайин, гиламларни тезроқ тайёрлаб чиқаришга интилиб, гилам тўқувчи қизларни саҳаргача тинмай ишлашга мажбур қилган. Бу қизлар ухлаб қолмасин деб уларга афюн бериб турган».

Матбуотда босилган рақамлар ва фактлар жирканч капиталистик системани қаттиқ қоралаш учун кифоя қилади. Гиламчилар меҳнатига жуда кам ҳақ тўланаётганлиги уларни доимо оч-наҳор яшашга мажбур қилади. Бу ҳар хил касалликларнинг кўпайишига сабаб бўлмоқда. Аммо хўжайинлар анча катта фойда олмоқдалар. Шу муносабат билан Эрон матбуотида ёзилган маълумотларга қараганда, икки ишчи 3Х4 метрли гиламни тўқиб битказиш учун тахминан 40 кун ишлайди. Бундай гилам, бозорда 20-24 минг риалга сотилади. Ишчиларга иш ҳақи тўлаш, ип ва бўёқ сотиб олиш учун 15 минг 600 риал сарфланади. Шу гиламдан хўжайин 7-8 минг риал соф фойда олади. Ўртача устахонада эса бир ойда 10-20 гилам тўқилади.

Эрон гиламчилари пролетариатнинг шундай категориясига кирадиларки, меҳнат тўғрисидаги қонунлар, шунингдек меҳнатга яроқсиз бўлиб қолган ёки кексайган тақдирда, касал бўлиб қолганда социал страхование қилиш тўғрисидаги қонунлар уларга жорий қилинмайди. Гилам тўқувчилар ягона касаба союз тузишга, шунингдек касаба союзлар ташкил этишга уринсалар ҳам, аммо, уларга турли йўллар билан тускинлик қилинмоқда. Гилам тўқиш кенг ривожланган марказларда ишчилар ўзларининг касаба союзларини тузишга ҳар ҳолда муваффақ бўлдилар. Бироқ, Эроннинг кўп вилоятларида ҳали ҳам касаба союзлар йўқ. Кошон гилам тўқувчилар касаба союзининг секретари Аҳмад Қозизода Исломий «Кейхан интернейшнль» газетасининг мухбирига шикоят қилиб бундай деди: «Касаба союзларининг ташкил этилишига ва қайд қилинишига ҳалақит бермоқ учун корхона эгалари ҳамма чораларни кўрмоқда».

Гилам тўқувчилар мана шундай ҳуқуқсиз аҳволда яшашга тоқат қилмоқчи эмаслар. Улар ўзларининг ҳаққоний талабларини қондириш учун кўндан бери зўр бериб курашмоқдалар. Ҳукумат ҳам уларнинг фикри билан ҳисоблашишга мажбур бўлмоқда. Бундан икки йил аввал ҳукумат социал страхование системасини гилам тўқувчиларга ҳам жорий қилмоқчи бўлганлигини маълум қилган эди. Кўпгина корхоналарнинг хўжайинлари ҳукуматнинг бу ниятидан хабар топиб, устахоналарини шаҳарлардан қишлоқларга кўчирдилар. «Меҳнат министрлигининг вакиллари корхона эгаларидан ишчиларининг рўйхатини беришни талаб қилганларида, бунга жавобан улар «биз гилам тўқитмаймиз, балки тайёрини сотиб оламиз. Биз гилам тўқийдиган ишчиларни ёлламаймиз, дейишди» — деб ёзади «Кайҳон» газетаси.

Гилам тўқийдиган корхоналар қишлоқларда жойлаштирилганида уларнинг хўжайинлари икки ёқлама манфаат кўрадилар: биринчидан, қишлоқда меҳнат шаҳардагига қараганда анча арзон бўлганлиги сабабли хўжайинлар кўпроқ фойда оладилар; иккинчидан, хўжайинлар давлат инспекциясининг назоратидан четда бўладилар.

Меҳнат ва социал страхование тўғрисидаги қонунлардан фойдаланиш ҳуқуқларидан маҳрум бўлган гилам тўқувчи ишчилар ишдан бўшаганларидан кейин ҳеч қандай пенсия ва бошқа социал имтиёзлар ололмайди. Жамғармаси бўлмаган бу ишчилар қашшоқлик ва ночорликда ўлиб кетишга маҳкум бўладилар. Кермондаги гилам тўқувчилар касаба союзининг раҳбари Маҳмуд Соҳиб Аззамоний социал страхование жорий этиш тўғрисидаги ишчиларнинг қатъий илтимосини «Кейхон» газетасининг мухбирига айтиб, меҳнат министрлигига қуйидаги сўз билан мурожаат қилди: Кексайиб кўздан ва кучдан қолганимизда бизни таъминламоқ учун бирор чора кўрилишини истаймиз. Ожиз болаларимизни омон сақлаб қолмоқ ва умидсиз аҳволимизга чек қўймоқ учун бирор чора кўрилишини истаймиз. Бизнинг ишлаб турган жойимизга келиб турмушимиз билан танишиб чиқинг. Бизлар аста ўлиб бораётганимизни ўз кўзингиз билан кўринг.

Д. КАСАГКИН.

Чехословакия Социалистик Республикаси. Словакиядаги Богуница деган жойда мамлакатда биринчи атом электростанцияси қурилмоқда. Электростанция учун асосий технологик ускуналар Плзендаги Ленин номли машинасозлик заводида тайёрланади. Суратда: атом электростанцияси қурилишида.

ЧТК—ТАСС фотоси.

НАЙРАНГ ЎТМАДИ

Жаҳон ёшлари ва студентлари IX фестивалининг «Бирдамлик, тинчлик ва дўстлик учун» шиорини ГФРнинг прогрессив ёшлари зўр кўтаринкилик билан кутиб олдилар. Жазоирда бўладиган учрашувга бориш учун Ғарбий Германиянинг 700 ўғил ва қизларидан иборат делегацияси тайёргарлик кўрмоқда.

Франкфурт-Майнда «Арбайтскрайс фестиваль 65» тайёргарлик комитети тузилган эди. Унинг составига Либераль студентлар союзи, студентларнинг социал-демократик союзи, «ёш демократлар» ва бошқа ёшлар ташкилотларининг вакиллари, шунингдек фестиваль ғояларини қўллаб-қувватловчи кишилар киради. Комитетнинг мурожаатида, жумладан шундай дейилади: «Жаҳон фестиваллари ёш авлоднинг ўзаро ҳамкорлик ва тинчликка бўлган иродаларини намойиш қилади. Улар фойдали музокаралар олиб бориш имкониятини беради... ГФР вакиллари состави ва унинг чиқишлари Ғарбий Германияда демократия, халқаро кескинликни юмшатиш, халқаро ҳамкорлик тарафдори бўлган ёшлар борми деган саволга жавоб бўлади».

Бироқ Ғарбий Германия йигит ва қизларининг бундай активлиги Бонн ҳукмрон доирасидагиларга ёқмади. Улар ГФР ёшларининг Африка тупроғида бутун дунёдан келувчи ёшлар билан учрашувига халақит бериш учун ёшларнинг Жазоирдаги йиғинини ўзларининг эски таъбири билан «Коммунистик пропаганда мақсадларига хизмат қилувчи тадбир» деб эълон қилишга уриндилар.

Бундан ташқари яқинда Рейндаги мустамлакачи хўжайинларига садоқат билан хизмат қилаётган «ёшлар ўртасида ишлаш бўйича халқаро немис миллий комитети» фестиваль ташкилотчиларига ўзининг шартларини ўтказишга уринди. Бу шартларда биринчи ўринда фестивалда Бонн сиёсатини тўла қувватлайдиган Ғарбий Германия ёшларига «ягона вакиллик ҳуқуқи» берилиши талаб қилинади.

Лекин «Немис миллий комитети»нинг бу найранги ўтмади. Фестиваль раҳбарларининг ғаламис уринишлари барбод бўлиши муқаррар. Жазоирга борадиган ёшлар орасида мустақил немис давлати—Германия Демократик Республикаси ёшлари каби ГФР ёшлари ҳам бўлади. ГФР фестивалга тайёргарлик комитети реакционерларнинг бу найрангларини фош қилувчи баёнот эълон қилди. Баёнотда бу найранглар чиппакка чиққан «Хальштейн доктринаси» руҳи билан суғорилганлиги айтилади.

О. ТРОФИМОВА.

(АПН).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

5 МАЙДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Байрам концерти. 9.30 — Оркестр куйлари. 10.10—Қўшиқлар (рус.) 10.30—Ўзбек кинофильмлари куйлари. 11.10 — Миллионлар минбари («Совет Ўзбекистони» газетасининг редактори М. Қориев сўзи). 11.25 — «Ялла» концерти. 12.15 — Партиянинг жанговар қуроли («Правда Востока» газетасининг редактори А. Ивахненко сўзи). 12.30 — Концерт. 13.40 — Г. Сахарова ва М. Александрович куйлайди. 16.15 — Ўзбекистоннинг музика маданияти. 17.00 — «Ёшлик» радиостанцияси. 18.00 — «Алангали йиллар қиссаси» (рус.). 18.30 — Концерт (матбуот ходимлари талабига мувофиқ). 19.20 — Қозоқ куйлари. 20.00 — Ажойиб ишлар баҳори (рус). 20.10 — Матбуот ходимлари талабига мувофиқ концертнинг давоми (рус.). 20.45 — Ишчи мухбирлар. 22.00 — Тинч-тотув яшаш ва умумтинчлик учун кураш (сиртки студентлар учун лекция). 22.15 — Концерт. 22.40 — Ленин ва адабиёт (радиокомпозиция). 23.20 — Дам олиш концерти (матбуот ходимлари учун).

Телевидение

5 МАЙДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.20 — **Будь готов!** тележурнали. 18.55 — Карл Маркс туғилган кун. **Тарихнинг унутилмас саҳифалари** (ҳужжатли фильм).

Ўзбек тилида: 19.15 — **Телевизион янгиликлар**, 19.35 — **Марксизм-ленинизм — жаҳон коммунистларининг буюк интернационал таълимоти** (суҳбат). 19.55 — КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини амалга оширамиз. **Чўпонлар ҳиммати.**

Рус тилида: 20.10 — **Одамлар унутмаган адрес** (ҳужжатли фильм).

20.30 — **Партиянинг жанговар қуроли.** Матбуот кунига бағишланган эшиттириш ва концерт (ўзбек ва рус тилларида). 21.50— **Рус ўрмони** номли бадиий фильмнинг 2-серияси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 19.30 — **Украина рассомлари** (Украина адабиёти ва санъати декадаси олдидан).

Рус тилида: 20.00 — **Совет фирмалари** (илмий-оммабоп фильм). 20.20 — **Утмиш саҳифалари** (бадиий фильм).

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 5/V да **Сарвқомат дилбарим**, 6/V да **Сўнгги нусхалар.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 5/V да **Гули сиёҳ**, 6/V да **Тошболта ошиқ.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 5/V кеч соат 8 да **Ўзбек Давлат филармонияси ўзбек давлат хотин-қизлар ашула ва рақс фронт ансамбли қатнашчиларининг** Ғалаба кунининг 20 йиллигига бағишланган концерти. Билетлар сотилмоқда.

Кино

ҚИШКИ БИНОДА:

Биринчи қор — «ДРУЖБА» (1-залда), «МИР» (кундуз ва кечқурун), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кеч соат 6-45 минутдан).

Жангчи отаси — СОБИР РАҲИМОВ номли, «ДРУЖБА» (2-залда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кеч соат 6, 8 ва 9-45 минутда).

Тўрғай — «СПУТНИК», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 11-40, кеч 6-40 минут ва 10 да), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кеч 6-45 минутгача), «ЮЛДУЗ» (кундуз 5, кеч 7 ва 9 да).

Ойдин саҳифа — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 3, кеч 7 ва 9 да).

Чол билан кампир бўлган экан — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (кеч соат 7 ва 10 да), «СПУТНИК» (кундуз 1, 5 ва кеч 10 да).

Биринчи синф ўқувчиси (эрталаб соат 10 да), **Бегона** (1 ва 2-серия, кундуз 12 яримда) — «ЧАЙКА».

Иваннинг болалик чоғи (эрталаб соат 10 да), **Ям-яшил уфқлар** (кундуз ва кечқурун) — «ЎЗБЕКИСТОН».

Ажойиб ов — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 2 ярим, 5, кеч 7 ярим ва 9 да).

Азиз кишим — «ВОСТОК» (кичик залда кундуз ва кечқурун).

Мангуликдан кейин уч кун — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 4 яримда).

Нормандия-Неман — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 да).

Остонангда — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА:

(кеч соат 8 яримда бошланади)

Тўрғай — «ХИВА», «ВАТАН».

Ойдин саҳифа — «ФЕСТИВАЛЬ».

Суратдаги одам — КАФАНОВ номли.

В. В. КУЙБИШЕВ НОМЛИ

САМАРҚАНД КООПЕРАТИВ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларда ишлаш учун

КОНКУРС

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кафедра мудирлари (профессорлар, доцентлар): математика, физика, иқтисодий география, микробиология, овқатланиш физиологияси, химия, фалсафа, бухгалтерия учёти, умумий овқатланиш корхоналари ускунаси, умумий овқатланиш корхоналари экономикаси ва ташкил қилиш, овқат тайёрлаш технологияси, умумий инженерлик фанлари кафедраларига:

профессорлар, доцентлар ва старший ўқитувчилар (фан кандидатлари): КПСС тарихи, фалсафа, совет ҳуқуқи, савдо экономикаси, савдони ташкил қилиш ва савдо техникаси, умумий физика, олий математика, автоматика, техник ва назарий механика, микробиология ихтисосларига, шунингдек:

Ашхобод, Андижон ва Фрунзе ўқув-консультация пунктларида: КПСС тарихи, фалсафа, сиёсий иқтисод, математика, физика, химия ихтисосларига;

Тошкент филиалида: сиёсий иқтисод, химия, бухгалтерия учёти, статистика, саноат товарлари товаршунослиги, техник ва назарий механика ихтисосларига.

Конкурс муддати — 21/V гача.

Конкурсдан ўтганлар Самарқанд шаҳрида қулай квартира билан таъминланади.

Ариза ва ҳужжатларни тақдим қилиш учун адрес: Самарқанд шаҳар, Коммунистик кўчаси, 41-уй.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг
10 йиллик

РЕСПУБЛИКА МУЗИКА МАКТАБ-ИНТЕРНАТИ

1965/66 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Дарслар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Музика мактабига 4-синф ҳажмида маълумотли, музикани ўрганишга қобилиятли 11 ёшдаги ўғил болалар қабул қилинади.

Областлардан биринчи навбатда қабул қилинади.

Қабул қилинган болалар давлат таъминотида бўлади.

Мактабни тамомлаганлар ўрта музика маълумотига ва умумий ўрта маълумотга эга бўлиб, музикачи ихтисосига эга бўладилар.

Аризалар 10 майдан 10 июнгача қабул қилинади.

Танлаш комиссияси 11 июндан 13 июнгача ишлайди.

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Калинин район, Ленин қишлоқ совети (Табиат музейидан қатнайдиган 44, 81-автобусда борилади).

Тошкент шаҳридаги

ТЕМИР ЙЎЛЧИЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИДА

18, 19 май эрталаб соат 10 дан ортиқча

ХАЛҚ ИСТЕЪМОЛИ ТОВАРЛАРИНИ

улгуржи

сотиш ярмаркаси

уюштирилади.

Ярмаркага давлат савдоси ва матлубот кооперацияси улгуржи ва чакана савдо ташкилотларининг вакиллари таклиф этилади.

Урта Осиё темир йўл «Дорурси».

ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИНИНГ ХИМИЯ-ТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ

15 май кеч соат 8 да факультетни тамомлаб кетган ўртоқлар билан

ТРАДИЦИОН УЧРАШУВ КЕЧАСИ ЎТКАЗАДИ

Адрес: Ўзбекистон кўчаси, 23-уй.

Марғилон кўчаси, 21-уйда турувчи **Мария Николаевна Фунцеванинг** Малогоспитальная кўчаси, 49-уйда турувчи Валерий Иванович Фунцевдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Ленин район халқ судида кўрилади.

Қарағанда кўчаси, 10-уйда турувчи **Анвар Отабоевич Эшоновнинг** Демьян Бедний кўчаси, 5/7 уй, 10-квартирада турувчи Наима Абзаловна Қорабоевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, № 26.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 26545. Редактор ўринбосарлари — 27914, 29323. Масъул секретарь — 34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 27283. Партия турмуши — 33469, 27221. Пропаганда — 31226. Саноат, қурилиш ва транспорт — 34780. Совет қурилиши — 33258. Қишлоқ хўжалик — 27604. Адабиёт ва санъат — 32036, 31226. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34451. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005, 33553. Иллюстрация — 34524. Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142. Коммутатор — 30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256, 30257, 30258.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64543 № В. 103. Р. 03799.